

Projekt

z dnia 14 marca 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia 2023 r.

**w sprawie oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia
przeciwpowodziowego Miasta Rybnika za 2022 rok**

Na podstawie art. 12 ust. 9d, w związku z art. 92 ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) ,

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu
i Bezpieczeństwa,

Rada Miasta Rybnika

uchwala:

§ 1. Dokonać pozytywnej oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego Miasta Rybnika za 2022 rok w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonać pozytywnej oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika za 2022 rok w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr
Rady Miasta Rybnika
z dnia 2023 r.

**KOMENDA MIEJSKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
W RYBNIKU**

**RAPORT Z DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W 2022 ROKU
NA TERENIE MIASTA RYBNIKA**

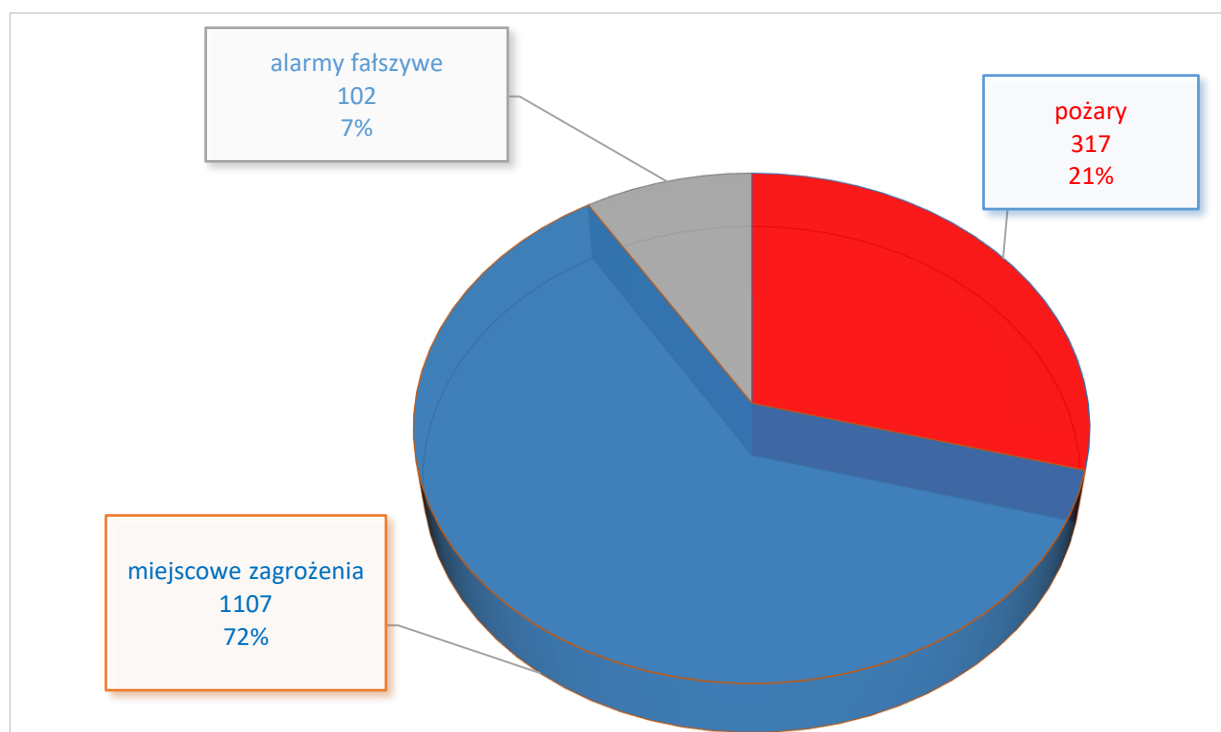
Rybnik, dnia 20 lutego 2023 roku

1. DZIAŁANIA RATOWNICZO-GAŚNICZE

Działania ratowniczo-gaśnicze mają na celu podejmowanie czynności związanych z ochroną życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacją przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego zdarzenia niebędącego pożarem ani klęską żywiołową.

W 2022 roku na terenie miasta Rybnika działania ratowniczo-gaśnicze były podejmowane **1526 razy**. Sumaryczna liczba interwencji podejmowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie całego obszaru chronionego wyniosła 2373 (miasto Rybnik oraz powiat rybnicki).

Rys. 1. Podział działań ratowniczo-gaśniczych na terenie miasta Rybnika według rodzaju:

Szczegółową statystykę ilości zdarzeń przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Działania ratowniczo – gaśnicze realizowane przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta Rybnika

Powiat / gmina	Pożary					Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem interwencji
	RAZEM	małe	średnie	duże	bardzo duże			
m. Rybnik	317	312	4	1	0	1107	102	1526

Tabela 2. Porównanie liczby pożarów w latach 2021 i 2022 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj obiektu

Powiat / gmina	Obiekty użyteczności publicznej		Obiekty mieszkalne		Obiekty produkcyjne		Obiekty magazynowe		Środki transportu		Lasy (państwowe i prywatne)		Uprawy, rolnictwo		Inne obiekty		Razem	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
miasto Rybnik	6	6	78	81	6	0	1	1	30	28	2	9	3	7	125	185	251	317

Tabela 3. Porównanie liczby pożarów w latach 2021 i 2022 na terenie miasta Rybnika uwzględniając przyczynę powstania pożaru

Podział administracyjny	miasto Rybnik	
	2021	2022
OGÓŁEM	251	317
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	49	48
NOD przy posługiwaniu się substancjami łatwopalnymi i pirotechnicznymi	1	0
NOD przy prowadzeniu prac pożarowo-niebezpiecznych	0	1
NOD w pozostałych przypadkach	18	11
Nieostrożność Osób Nieletnich (NON) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	0	1
NON w pozostałych przypadkach	1	1
Wady urządzeń i instalacji elektrycznych, w szczególności przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń grzewczych	19	15
Wady elektrycznych urządzeń grzewczych, w szczególności: piece, grzałki, kuchnie	0	6
Wady urządzeń grzewczych na paliwo stałe	0	6
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe	38	28
Wady urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	1	0
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	0	0
Wady urządzeń grzewczych na paliwo gazowe	0	1
Wady procesów technologicznych	0	0
Wady środków transportu	16	18
Samozapalenia biologiczne	1	1
Podpalenia (umyślne) w tym akty terroru	89	161
Požary jako następstwo innych miejscowych zagrożeń	1	3
Inne przyczyny	14	14
Nieustalone	3	2

Tabela 4. Porównanie liczby miejscowych zagrożeń w latach 2021 i 2022 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj występującego zagrożenia

Rodzaj miejscowego zagrożenia	miasto Rybnik	
	2021	2022
Silne wiatry	102	120
Przybory wód	85	63
Opady śniegu	6	27
Opady deszczu	83	118
Chemiczne	49	51
Ekologiczne	1	0
Radiologiczne	0	0
Budowlane	4	17
Infrastruktury komunalnej	16	14
W transporcie drogowym	132	128
W transporcie kolejowym	1	3
W transporcie lotniczym	1	0
Na obszarach wodnych	9	15
Medyczne	283	130
Pozostałe	309	421
Razem	1081	1107

Poniżej przedstawiono kilka przykładów działań ratowniczo-gaśniczych obrazujących charakter zdarzeń i zagrożeń z jakimi mierzono się w roku 2022:

- 22 lutego – Rybnik ul. Koźdoniów. Kierujący ciągnikiem rolniczym wjechał pod nadjeżdżający pociąg, którego maszynista wykonywał manewr cofania. Ciągnik został przepchnięty około 50 metrów wzdłuż torowiska. Po wykonaniu dostępu do poszkodowanego obecny na miejscu Zespół Ratownictwa Medycznego stwierdził brak funkcji życiowych kierowcy.
- 26 marca – Rybnik ul. Rudzka. Na rybnickim zalewie wywróciło się sześć kanadyjek, którymi płynęło trzynastu harcerzy w wieku od 10 do 13 lat, członków drużyny żeglarskiej. Wpadli do wody około 100 metrów od brzegu. Dzieci miały na sobie kapoki. Wszystkie bezpiecznie zostały wyciągnięte na brzeg.
- 9 kwietnia – Rybnik ul. Jaśminowa. Miał miejsce pożar poddasza w budynku jednorodzinnym. W wyniku pożaru zniszczeniu uległo pomieszczenie na poddaszu, w którym znaleziono ciało kobiety. Spaliła się także większa część dachu. Z pomieszczenia na parterze udało się ewakuować osobę, którą po udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy przekazano zespołowi ratownictwa medycznego.
- 27 kwiecień – Rybnik ul. Oskara Kolberga. W sortowni odpadów, pracownik wpadł do wnętrza maszyny pakującej śmieci. Działania straży pożarnej polegały na ręcznym usunięciu zalegających w maszynie śmieci, zlokalizowaniu poszkodowanego

i wydobyciu go z wnętrza maszyny, a następnie przekazaniu Zespołowi Ratownictwa Medycznego oraz zabezpieczeniu lądowania i startu śmigłowca Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Obecny na miejscu lekarz stwierdził zgon poszkodowanego.

- 21 sierpień – Rybnik ul. Skalna. Działania polegały na pompowaniu nagromadzonej wody z jezdnii. Rozlewisko obejmowało jezdnię, 5 posesji oraz część nieużytków. Zalany został jeden budynek gospodarczy i piwnica w budynku mieszkalnym.
- 6 listopad – Rybnik ul. Falista. Pociąg relacji Katowice – Racibórz potrącił 20 – letniego mężczyznę. Działania straży pożarnej polegały na pomocy w ewakuacji pasażerów do drugiego składu (75 osób). Zespół ratownictwa medycznego stwierdził zgon mężczyzny.

2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z AGRESJĄ ROSJI NA UKRAINĘ

Rok 2022 był rokiem związanym z prowadzeniem wielu działań związanych z agresją Rosji na Ukrainę, w tym m.in:

- Zbiórka sprzętu dla strażaków z Ukrainy, w którą zaangażowanych było 14 jednostek OSP - przekazano: 130 węży pożarniczych, 52 pary butów specjalnych, 59 par rękawic specjalnych, 110 szt. ubrań specjalnych, 66 szt. prądownic, 202 hełmy, 1 torbę medyczną R1, rękawiczki lateksowe jednorazowe - 3600 par.

Zdj. Zbiórka sprzętu dla strażaków z Ukrainy. Zapewnienie noclegu uchodźcom.

- Zapewnienie noclegu uchodźcom oraz bezpośrednia opieka: OSP Chwałowice, OSP Popielów, OSP Kamień, OSP Kłokocin, OSP Wielopole.
- Przygotowanie miejsc noclegowych: OSP Gotartowice, OSP Boguszowice, OSP Golejów, OSP Grabownia, OSP Ochojec, OSP Stodoły, OSP Orzepowice.
- Organizacja Miejskiego Punktu Pomocy Humanitarnej z wykorzystaniem zasobów OSP Orzepowice.

3. ORGANIZACJA KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, zgodnie w obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, funkcjonuje na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Na terenie miasta Rybnika skupia on Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku oraz 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Ponadto na terenie miasta Rybnika działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych niewłączonych do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz dwie Zakładowe Straże Pożarne. Dysponentem jednostek OSP oraz ZSP jest Stanowisko Kierowania Komendanta Miejskiego PSP w Rybniku.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku:

Limit etatów przyznanych dla Komendy Miejskiej PSP w Rybniku wynosi 101, w tym:

- 99 etatów funkcjonariuszy,
- 1 etat cywilny pomocniczy,
- 1 etat w korpusie służby cywilnej.

Zatrudnienie na koniec 2022 roku przedstawia się następująco:

- 99 funkcjonariuszy,
- 4 osoby na etatach cywilnych (1 osoba na całym etacie, 1 osoba zatrudniona na 1/2 etatu i 2 osoby na 1/4 etatu)

Podstawowe parametry struktury zatrudnienia w tut. jednostce na koniec 2022 roku obejmują:

- zatrudnienie wg systemu pełnienia służby – w systemie zmianowym służbę pełni ok. 83,83% ogółu zatrudnionych funkcjonariuszy, zaś 17,17% w systemie codziennym,
- wg korpusu: oficerowie stanowią ok. 16,16% ogółu zatrudnionych, aspiranci – 23,23%, podoficerowie - 53,54%, szeregowi – 7,07%.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego:

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej działając na podstawie właściwego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji włączył do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu miasta Rybnika.

Tabela 5. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP w KSRG

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z terenu miasta Rybnika						
1.	Kamień	24	-	1	-	1
2.	Boguszowice	21	1	1	-	-
3.	Kłokocin	31	-	-	1	-
4.	Popielów	23	1	1	-	1
5.	Golejów	21	1	-	1	-
Razem		120	3	3	2	2

Inne jednostki:

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie miasta Rybnika wspiera 9 jednostek OSP oraz 2 jednostki ZSP.

Tabela 6. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych (wiek 18-65 lat)	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP nie włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego						
1	Chwałęcice	20	1	-	-	-
2.	Chwałowice	34	-	1	-	-
3.	Gotartowice	34	-	1	1	-
4.	Grabownia	18	1	1	-	-
5.	Niewiadom	24	-	1	-	-
6.	Ochojec	20	-	1	-	-
7.	Orzepowice	20	-	1	1	-
8.	Stodoły	14	-	1	-	-
9.	Wielopole	30	-	1	-	-
Razem		210	2	8	2	0

Tabela 7. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek ZSP

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki Zakładowej Straży Pożarnej						
1.	ZSP PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik	48	2	1	-	-
2.	ZSP KWK Ruch Jankowice	24	-	1	-	-
Razem		72	2	2	-	-

4. ZADANIA Z ZAKRESU DOSKONALENIA SYSTEMU

Realizując zadania związane z przygotowaniem strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych i Zakładowych Straży Pożarnych do wykonywania czynności ratowniczo-gaśniczych, Komenda Miejska przeprowadziła następujące kursy:

- kurs podstawowy wznowiony z 2021 roku zakończony 26.03.2022 r. - ukończyło 35 druhów,
- kurs podstawowy 24.10.2022 r. - 03.10.2022 r. – ukończyło 34 druhów.

W roku 2022 przeprowadzono ćwiczenia Kompanii Odwodowej Nr 11 Rybnik pozorowany pożar lasu na terenie Nadleśnictwa Rybnik - Sumina ul. Dworcowa - 22 kwiecień 2022 r.

W roku 2022 odbyły się następujące zawody sportowo-pożarnicze:

- 24.09.2022 roku – XII Memoriał Pożarniczy im kpt. Adama Byczka w Jankowicach,
- 02.10.2022 roku – zawody miejskie jednostek OSP.

Wyposażenie w sprzęt ratowniczy:

Wspólne działania realizowane przez władze samorządowe, zarządy jednostek OSP i rybnicką komendę pozwoliły w 2022 roku na pozyskanie dotacji dla jednostek OSP i dalsze istotne zmiany w zakresie wyposażenia w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz wyposażenie indywidualne strażaków:

- OSP Ochojec pozyskało nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 4/16/6,8 MAN. Koszt zakupu wyniósł 970.002,60 zł, a kwoty dofinansowania wyniosły: Urząd Miasta Rybnik - 620.002,60 zł, Narodowy/ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 150 000,00 zł, Urząd Marszałkowski - 100.000,00 zł, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 100.000,00 zł.
- OSP Chwałowice, OSP Orzepowice, OSP Popielów i OSP Wielopole otrzymały dotacje z Narodowego/Wojewódzkiego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w łącznej kwocie 38 500,00 zł. Z ww. środków zakupiono

m.in. ratowniczy sprzęt hydrauliczny, ubrania specjalne, pilarkę ratowniczą do materiałów wielowarstwowych oraz pompę pływająca.

Ponadto jednostki OSP włączone do KSRG otrzymały dotacje, których wysokości obrazuje poniższa tabela:

Tabela 8. Dotacje jednostek OSP w KSRG z terenu miasta Rybnika za 2022 rok
Wydatki bieżące

Lp.	OSP	Sprzęt techniki specjalnej	Wyposażenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Boguszowice	5 230,00	5 270,00	10 500,00
2.	Kamień		11 000,00	11 000,00
3.	Kłokocin		10 000,00	10 000,00
4.	Golejów	3 800,00	6 952,00	10 752,00
	suma	9 030,00	33 222,00	42 252,00

Rozdział dotacji dla jednostek OSP spoza KSRG przekazywanych przez MSWiA obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9. Dotacje jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika za 2022 rok
Wydatki bieżące

Lp.	OSP	Sprzęt techniki specjalnej	Wyposażenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Chwałęcice	100,00	1 900,00	2 000,00
2.	Gotartowice		2 000,00	2 000,00
3.	Grabownia	2 100,00		2 100,00
4.	Niewiadom		2 100,00	2 100,00
5.	Stodoły		2 200,00	2 200,00
	suma	2 200,00	8 200,00	10 400,00

Rozdział dotacji dla jednostek OSP, które posiadają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10. Dotacje jednostek OSP, które mają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze za 2022 rok.

Lp.	OSP	Suma dotacji
1.	Kłokocin	6 500,00
2.	Kamień	6 000,00
3.	Popielów	6 000,00
4.	Niewiadom	6 000,00
5.	Gotartowice	6 000,00
6.	Wielopole	5 500,00
7.	Golejów	4 000,00
8.	Boguszowice	4 000,00
	suma	44 000,00

Dyspozycyjność jednostek OSP:

Działania ratowniczo-gaśnicze w 2022 roku potwierdziły, że gotowość ochotników utrzymuje się na wysokim poziomie, umożliwiającym szybki wyjazd zastępów do akcji. Podkreślić trzeba, że nowoczesne techniki alarmowania – system selektywnego uruchamiania syren alarmowych z poziomu Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego w Rybniku wraz z przekazaniem sygnału alarmu na telefony komórkowe powoduje, że druhowie w ciągu kilku minut są gotowi do podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych.

Ilość podejmowanych interwencji przez jednostki OSP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Ilość i rodzaj podejmowanych interwencji przez jednostki OSP z terenu miasta Rybnika

Jednostka	Ogółem			Razem
	Pożary	Miejscowe Zagrożenia	Alarmy fałszywe	
1224204 OSP GOLEJÓW	4	28	5	37
1224207 OSP KŁOKOCIN	13	13	1	27
1224208 OSP BOGUSZOWICE	59	106	8	173
1224210 OSP GOTARTOWICE	28	38	3	69
1224211 OSP POPIELÓW	19	74	4	97
1224221 OSP KAMIEŃ	6	33	7	46
1224222 OSP CHWAŁĘCICE	3	20	1	24
1224223 OSP WIELOPOLE	1	23	1	25
1224224 OSP STODOŁY	2	28	1	31
1224225 OSP ORZEPOWICE	9	49	9	67
1224226 OSP GRABOWNIA	3	40	0	43
1224228 OSP CHWAŁOWICE	20	44	2	66
1224249 OSP OCHOJEC	3	9	0	12
1224250 OSP NIEWIADOM	16	55	3	74
			suma	791

5. CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZE. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej i przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie nakładają na osoby fizyczne, prawne, organizacje lub instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu szereg obowiązków z tego zakresu, a do najważniejszych należą:

1. Przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych.
2. Wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice.
3. Zapewnienie konserwacji oraz napraw urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie.
4. Zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji.
5. Przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej.
6. Zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.
7. Ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

W celu egzekwowania powyższych obowiązków Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze, które są przeprowadzane na podstawie:

1. Roczno planu czynności kontrolno-rozpoznawczych.
2. Art. 269 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.), w zakresie zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.
3. Zlecenia starosty, o którym mowa w art. 35 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.
4. Polecenia sądu, prokuratora lub Najwyższej Izby Kontroli.
5. Zgłoszenia obiektu, dla którego przepisy prawa wymagają wydania przez organy Państwowej Straży Pożarnej opinii lub zajęcia przez nie stanowiska w zakresie ochrony przeciwpożarowej.
6. Zawiadomienia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o stwierdzeniu zagrożenia życia lub zdrowia, niebezpieczeństwa powstania szkód majątkowych w znacznych rozmiarach lub bezpośredniego zagrożenia środowiska, o którym mowa w art. 60 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24, 974 i 1570).
7. Wystąpienia istotnych nowych okoliczności w zakresie stanu bezpieczeństwa na terenie działania komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej.

Czynności kontrolno-rozpoznawcze są przeprowadzane w zakresie:

1. Kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.
2. Oceny zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej rozwiązań technicznych zastosowanych w obiekcie budowlanym.
3. Oceny zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym,
4. Ustalania spełnienia wymogów bezpieczeństwa w zakładzie o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakładzie o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, na zasadach ustalonych dla kontroli w art. 269 oraz art. 269a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.
5. Rozpoznawania możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.
6. Rozpoznawania innych miejscowych zagrożeń.
7. Wstępnego ustalania nieprawidłowości, które przyczyniły się do powstania pożaru oraz okoliczności jego rozprzestrzenienia się.
8. Zbierania informacji niezbędnych do wykonania analizy poważnej awarii przemysłowej i formułowania zaleceń dla prowadzącego zakład.
9. Postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową, fluorowanymi gazami cieplarnianymi i pozostałymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2065), wykorzystywanymi w ochronie przeciwpożarowej, a także systemami ochrony przeciwpożarowej oraz gaśnicami zawierającymi te substancje lub gazy lub od nich uzależnionymi.
10. Oceny spełniania wymagań przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej w miejscach zbierania, przetwarzania oraz wytwarzania odpadów lub warunków ochrony przeciwpożarowej określonych przy wydawaniu zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na przetwarzanie odpadów, pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

W 2022 roku w ramach czynności kontrolnych sprawdziliśmy stan bezpieczeństwa w 118 obiektach, w tym między innymi w:

- 56 obiektach użyteczności publicznej (szkoły, żłobki, kluby dziecięce, punkty przedszkolne, obiekty handlowe, administracyjne, usługowe, gastronomiczne, widowiskowo – sportowe, itp.),
- 4 obiektach zamieszkania zbiorowego (hotele, domy pomocy społecznej, noclegownia miejska, ośrodek interwencji kryzysowej dla kobiet),
- 5 budynkach mieszkalnych wielorodzinnych,
- 35 obiektach produkcyjno-magazynowych (budynki produkcyjne, instalacje technologiczne poza budynkami, magazyny i hurtownie, stacje paliw i gazu płynnego, place składowe, itp.), oraz 3 obiektach stwarzające zwiększone zagrożenie poważną awarią przemysłową,
- 13 leśnictwach w Nadleśnictwie Rybnik, Nadleśnictwie Rudy Raciborskie oraz Nadleśnictwie Kobiór.

Przeprowadzono również 3 kontrole w zakładach zaliczonych do zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, wynikające z art. 269 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku poz. 2556 z późn. zm.). Na terenie miasta funkcjonują 3 takie zakłady:

- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- Eloros Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22,
- Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku.

O zaliczeniu ich do grupy zakładów ZZR decyduje występowanie na terenie danego zakładu substancji niebezpiecznych, w ilości przekraczającej wartości progowe określone w przepisach szczegółowych. W zakładach tych występuje szereg substancji niebezpiecznych, lecz decydujący wpływ na takie zakwalifikowanie mają:

- mazut – PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- substancje skrajnie łatwopalne, wysoce łatwopalne i łatwopalne (propan – butan) - Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku,
- tlen ciekły - Eloros Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22.

W ubiegłym roku skontrolowano również Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku przy ul. Gliwickiej 33. Obiekt składa się z 19 budynków leczniczych, jednego budynku administracyjnego, kuchni, kotłowni, pralni, magazynu tlenu, 9 budynków i pomieszczeń mieszkalnych oraz kilku budynków pomocniczych. W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolno–rozpoznawczych stwierdzono w kilku pomieszczeniach występowanie stanu zagrożenia życia ludzi, co było przyczyną wyłączenia ich z użytkowania:

1. Pomieszczenie terapeutyczne na poddaszu oraz w piwnicy budynku Pawilonu II w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym.
2. Pomieszczenie terapeutyczne (modelarnia) w piwnicy budynku Pawilonu IX (oddział psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu).

Po przeprowadzonych w 2022 roku kontrolach i odbiorach:

- wydano 41 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- zajęto 37 stanowisk w sprawie dopuszczenia obiektów, zakładów do użytkowania,
- wydano 72 opinii dotyczących: organizowanych imprez masowych (10 opinii), spełnienia wymagań przepisów przeciwpożarowych w obiektach (23 opinii), spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej dotyczących operatów przeciwpożarowych tworzonych w związku z magazynowaniem zbieraniem lub przetwarzaniem odpadów (39 opinii).

W 2022 roku w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy wspierano działania związane z przyjmowaniem uchodźców i organizowaniem tymczasowego zakwaterowania. Z uwagi na zaistniałą sytuację przeprowadzono wizje lokalne tych obiektów. W ostatnim kwartale 2022 roku na Państwową Straż Pożarną nałożono dodatkowo obowiązek inwentaryzacji schronów, ukryć oraz potencjalnych miejsc mogących spełniać taką funkcję.

W 2022 roku kontynuowano kontrole oraz dokonywano oceny stanu zabezpieczeń przeciwpożarowych zakładów wytwarzających lub przetwarzających odpady. Łącznie przeprowadzono 15 kontroli w takich zakładach. Kontrole poprzedzone były oceną wykonanych operatów przeciwpożarowych opracowywanych dla poszczególnych zakładów. W dwóch przypadkach przeprowadzona kontrola wykazała rozbieżności pomiędzy zapisami umieszczonymi w operacie przeciwpożarowym, a stanem zastanym w zakładzie.

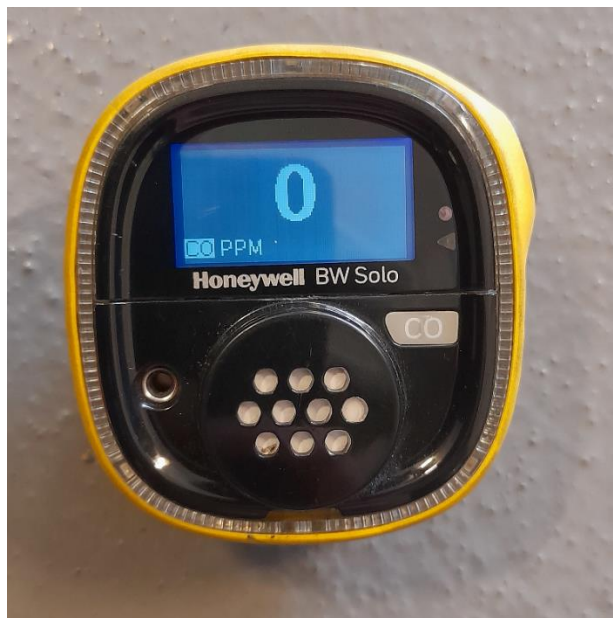
W ramach działalności prewencji społecznej prowadziliśmy działalność informacyjną oraz szereg działań profilaktycznych na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa pożarowego:

- bieżąca współpraca z lokalną prasą i mediami, dzięki którym, poprzez przekazywanie istotnych informacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej docierają one do mieszkańców np.: informacje na temat zagrożeń dotyczących tlenku węgla zwanego „cichym zabójcą” oraz wiosennym wypalaniem traw,
- działania w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej „Czujka na Straży Twojego Bezpieczeństwa” – w formie ulotek, plakatów, informacji w mediach, montażu czujników tlenku węgla wśród mieszkańców,
- działania w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej MSWiA „Kręci mnie bezpieczeństwo”,
- dokonanie oceny stopnia przygotowania organizatorów i opiniowanie sporządzonej dokumentacji do organizowanych dla mieszkańców miasta i powiatu imprez masowych,
- przeprowadzenie pogadanek, szkoleń, pokazów dla młodzieży uczącej się z terenu miasta Rybnika,
- uczestniczenie w cyklicznych ćwiczeniach ewakuacyjnych w instytucjach użyteczności publicznej, szkołach i zakładach,
- działania w ramach kampanii „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą” na terenie kąpieliska Pniowiec,
- popularyzacja zasad bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku nad wodą - w ramach tej działalności strażacy z funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Rybniku prowadzili wspólne patrole z wykorzystaniem łodzi nad Zalewem Rybnickim.

6. ZABEZPIECZENIE KWATERMISTRZOWSKO - TECHNICZNE

W 2022 roku dzięki wsparciu finansowemu ze strony jednostek samorządu terytorialnego doposażyliśmy rybnicką jednostkę ratowniczo – gaśniczą między innymi w następujący sprzęt:

Przenośny detektor tlenku węgla

Detektor wielogazowy

Sygnalizator bezruchu 8 szt.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa strażaków zakupiono środki ochrony indywidualnej oraz odzież specjalną:

- ubrania koszarowe - 11 kpl.,
- rękawice specjalne - 20 par,
- rękawice techniczne – 2 par,
- buty specjalne gumowe - 19 par,
- buty specjalne skórzane – 1 par,
- kominiarki – 20 szt.

Mając na uwadze, że wyekwipowanie osobiste strażaka decyduje o jego bezpieczeństwie i skuteczności prowadzonych działań, staramy się na bieżąco odtwarzać zniszczone w działaniach umundurowanie.

Uzupełniono również środki neutralizujące negatywne skutki zdarzeń drogowych w ilości:

- 200 kg sorbentu,
- 120 l dyspergentu.

Na bazę samochodową Komendy Miejskiej PSP w Rybniku w 2022 roku składało się 13 pojazdów. Na chwilę obecną do wymiany w związku z przyjętym w PSP czasookresem eksploatacji kwalifikują się samochody: Suzuki Vitara, Skoda Octavia, Skoda Roomster, średni samochód ratowniczo-gaśniczy Renault Midlum oraz lekki samochód ratownictwa technicznego Renault Mascott (tab.1)

Tabela 1. Ilość pojazdów pożarniczych przeznaczonych do wymiany ze względu na przekroczony normatyw eksploatacyjny.

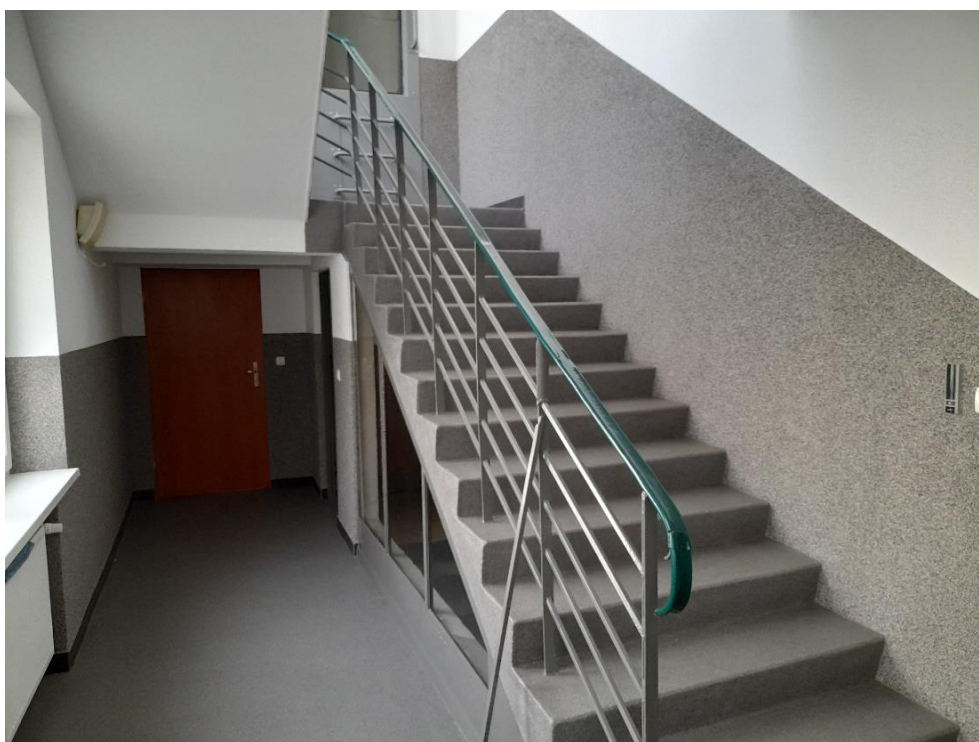
Lp.	Wyszczególnienie			Norma eksploatacji [lat]	KM PSP Rybnik	
					Ilość pojazdów w danej grupie	Do wycofania ze względu na okres eksploatacji
1.	Samochody osobowe	Samochody osobowe przystosowane do przewozu do 5-ciu osób	Wszystkie	10	2	2
2.		Samochody osobowe przystosowane do przewozu od 6-ciu do 9 osób (mikrobusy)	Wszystkie	12	1	0
3.		Samochody osobowo - terenowe	Wszystkie	12	2	1
4.	Samochody ciężarowe	Samochody ciężarowe o masie całkowitej do 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	12	1	0
5.		Samochody ciężarowe o masie całkowitej powyżej 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	15	1	0
6.	Autobusy	Autobusy	Wszystkie	15	0	0
7.	Pojazdy specjalne	Samochody ratowniczo - gaśnicze	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 8 10	0 1 2	0 1 0
8.		Podnośniki i drabiny (mechaniczne i hydrauliczne)	Wszystkie	20	1	0
10.		Samochody specjalne (ratownictwa technicznego, medycznego, chemicznego, dowodzenia)	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 15 20	1 1 0	1 0 0
11.	Przyczepy, naczepy	Przyczepy i naczepy	- Cysterny ze stali nierdz. - Pozostałe	20 15	1 8	0 2

W ubiegłym roku zrealizowano pierwszy etap budowy budynku gospodarczego ze stanowiskiem garażowym. Ponadto, dokonano również prac remontowych w celu poprawy warunków pełnienia służby. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- wykonanie remontu pokrycia dachowego oraz elewacji obiektu biurowo - magazynowego i garażu 2-stanowiskowego.

- Remont klatki schodowej

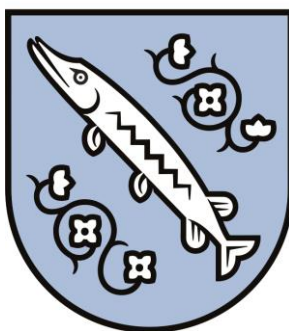

- Remont pomieszczenia magazynowego

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr
Rady Miasta Rybnika
z dnia 2023 r.

Rybnik

Ocena stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego
Miasta Rybnika
za 2022 rok

Marzec 2023

Spis treści:

1.	Podstawy prawne	3
2.	Wykaz skrótów	3
3.	Podstawowe definicje i pojęcia	4
4.	Charakterystyka Miasta Rybnika	5
	1) Położenie	5
	2) Warunki naturalne, rzeźba terenu	5
	3) Klimat	6
	4) Formy ochrony przyrody	8
5.	Zestawienie rzek, ważniejszych potoków, cieków i zbiorników wodnych na obszarze Miasta Rybnika	9
	1) Rzeki	9
	2) Potoki i cieki	9
	3) Zbiorniki wodne	11
6.	Charakterystyka zbiorników wodnych stanowiących zwiększone zagrożenie powodziowe	11
7.	Podział na obszary dorzeczy i regiony wodne	13
8.	Typy powodzi	13
9.	Powódzie historyczne, opadowe	15
10.	Stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika	17
	1) Wprowadzenie	17
	2) Osłona hydrometeorologiczna i zabezpieczenie przeciwpowodziowe	19
	3) Działania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego	22
11.	Podsumowanie i wnioski	27
12.	Ocena stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego	30
	 Załącznik nr 1	 31
	Mapy zagrożenia powodziowego dla Miasta Rybnika. Rzeka Ruda i jej dopływy.	
	 Załącznik nr 2	 33
	Mapy zagrożenia powodziowego dla Miasta Rybnika. Rzeka Nacyna i jej dopływy.	
	 Załącznik nr 3	 36
	Syreny alarmowe zlokalizowane w rejonach terenów zalewowych.	
	 Załącznik nr 4	 38
	Wykaz sprzętu w magazynach przeciwpowodziowych Urzędu Miasta Rybnika oraz innych jednostek i podmiotów.	

1. Podstawy prawne.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r., poz. 528), art. 12, ust 9d:

„Do wyłącznej właściwości rady powiatu należy dokonywanie oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia przeciwpowodziowego powiatu”.

2. Wykaz skrótów.

GDOŚ - Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

GUS - Główny Urząd Statystyczny

IMGW PIB - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy

ISOK - Informatyczny System Osłony Kraju

KE - Komisja Europejska

KM PSP - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

KZGW - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

MGMiŻŚ - Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

MPHP - mapa podziału hydrograficznego Polski

MRP - mapy ryzyka powodziowego

MSWiA - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

MŚ - Ministerstwo Środowiska

MZP - mapy zagrożenia powodziowego

MZZK - Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego

NMT - numeryczny model terenu

ONNP - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

OSP - Ochotnicza Straż Pożarna

OTKZ - Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór

PCZK - Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

PGW WP Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PIG PIB - Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy

PSK KMPSP - Powiatowe Stanowisko Kierowania

Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

PZRP - plany zarządzania ryzykiem powodziowym

RCB - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

RSK - Rybnickie Służby Komunalne

RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

ŚWOPR - Śląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

UE - Unia Europejska

WCZK - Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

WORP - wstępna ocena ryzyka powodziowego

WSK PSP - Wojewódzkie Stanowisko Kierowania Państwowej Straży Pożarnej

WZKiOL - Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

ZZM - Zarząd Zieleni Miejskiej

3. Podstawowe definicje i pojęcia (Ustawa Prawo wodne).

1) Urządzenia wodne:

rozumie się przez to urządzenia lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów, w tym:

- a) urządzenia lub budowle piętrzące, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i rowy,
- b) sztuczne zbiorniki usytuowane na wodach płynących oraz obiekty związane z tymi zbiornikami,
- c) stawy, w szczególności stawy rybne oraz stawy przeznaczone do oczyszczania ścieków albo rekreacji,
- d) obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych oraz wód podziemnych,
- e) obiekty energetyki wodnej,
- f) wyloty urządzeń kanalizacyjnych służące do wprowadzania ścieków do wód, do ziemi lub do urządzeń wodnych oraz wyloty służące do wprowadzania wody do wód, do ziemi lub do urządzeń wodnych,
- g) stałe urządzenia służące do połowu ryb lub do pozyskiwania innych organizmów wodnych,
- h) urządzenia służące do chowu ryb lub innych organizmów wodnych w wodach powierzchniowych,
- i) mury oporowe, bulwary, nabrzeża, mola, pomosty i przystanie,
- j) stałe urządzenia służące do dokonywania przewozów międzybrzegowych.

2) Budowle piętrzące:

to budowle umożliwiające stałe lub okresowe piętrzenie wód powierzchniowych ponad przyległy teren lub naturalny poziom zwierciadła wód.

3) Zlewnia:

rozumie się przez to obszar lądu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego przekroju cieku.

4) Wody opadowe lub roztopowe:

rozumie się przez to wody będące skutkiem opadów atmosferycznych.

5) Ryzyko powodziowe:

rozumie się przez to kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

6) Powódź:

rozumie się przez to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza,

z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

7) Podtopienia:

pojawienie się wód podziemnych blisko powierzchni terenu w związku z obniżeniem powierzchni terenu, piętrzeniem wód podziemnych na skutek podnoszenia się zwierciadła wód w ciekach i zbiornikach powierzchniowych, antropogenicznym zahamowaniem przepływu wód podziemnych. W wyniku tego zjawiska powstają tereny podmokłe, natomiast gdy podnoszące się wody podziemne zatopią powierzchnię terenu, mówi się często o zalewisku. Podtopienia mogą występować stale lub sezonowo w ciągu roku, a także w przypadku zdarzających się ekstremalnych zmian warunków wodnych np. bardzo intensywne opady atmosferyczne, roztopy i powodzie. Podtopienia w szerszym, hydrologicznym znaczeniu to również wszelkie lokalne zalanie terenów w wyniku dużych opadów deszczu, wypełnienia retencji powierzchniowej, spływu wody po powierzchni gruntu lub przesiąkania wałów podczas powodzi.

(Źródło: Słownik hydrogeologiczny 2002).

4. Charakterystyka Miasta Rybnika.

1) Położenie:

18°25" do 18°38" długości geograficznej wschodniej,
50°03" do 50°10" szerokości geograficznej północnej.

Miasto Rybnik położone jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, w obrębie Kotliny Raciborsko - Oświęcimskiej na Płaskowyżu Rybnickim na wysokości 210-290 m. n.p.m. nad rzeką Nacyną (dopływ Rudy) i Rudą (dopływ Odry). Północną część miasta stanowi Wysoczyzna Golejowska. Miasto położone jest na południowy zachód od Katowic.

Rybnik graniczy:

na północy z Kuźnią Raciborską i Pilchowicami;
na wschodzie z Żorami i Czerwionką-Leszczynami;
na południu z Radlinem, Świerklanami i Markłowicami;
na zachodzie z Rydułtowami, Jejkowicami, Gaszowicami i Lyskami.

2) Warunki naturalne, rzeźba terenu:

Układ hydrograficzny Rybnika charakteryzuje się występowaniem licznych wód powierzchniowych płynących i stojących. Najważniejszym ciekiem powierzchniowym jest rzeka Ruda - prawostronny dopływ Odry. Druga rzeka przepływająca przez miasto z południa na północ to Nacyna - dopływ Rudy. Wśród krajobrazów antropogenicznych zachowały się jeszcze "oazy" naturalnych układów przyrodniczych chronionych w ramach Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych Rud Wielkich.

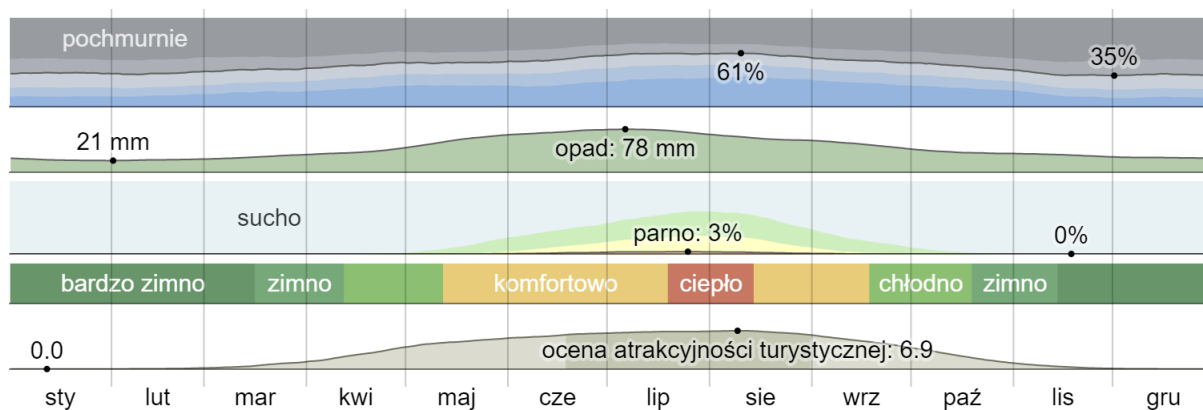
Przeważają na tym terenie bory, a mianowicie: bór mieszany, bór trzcinnikowy, suboceaniczny bór świeży oraz bór wilgotny. Duże nagromadzenie rzadkich gatunków roślin i zwierząt spotkać można wzdłuż dolin rzecznych, potoków i rozlewisk (np. bobry).

W krajobrazie Rybnika i okolic wyraźnie zaznacza się także działalność człowieka. Jej najlepiej widocznym przejawem są liczne hałdy górnicze. Na ukształtowanie terenu wpłynęło także wydobywanie węgla w tutejszych kopalniach na tzw. „zawał”. W związku z tym, w okolicznym krajobrazie pojawiły się liczne zapadliska, a niejednokrotnie nawet zalewiska.

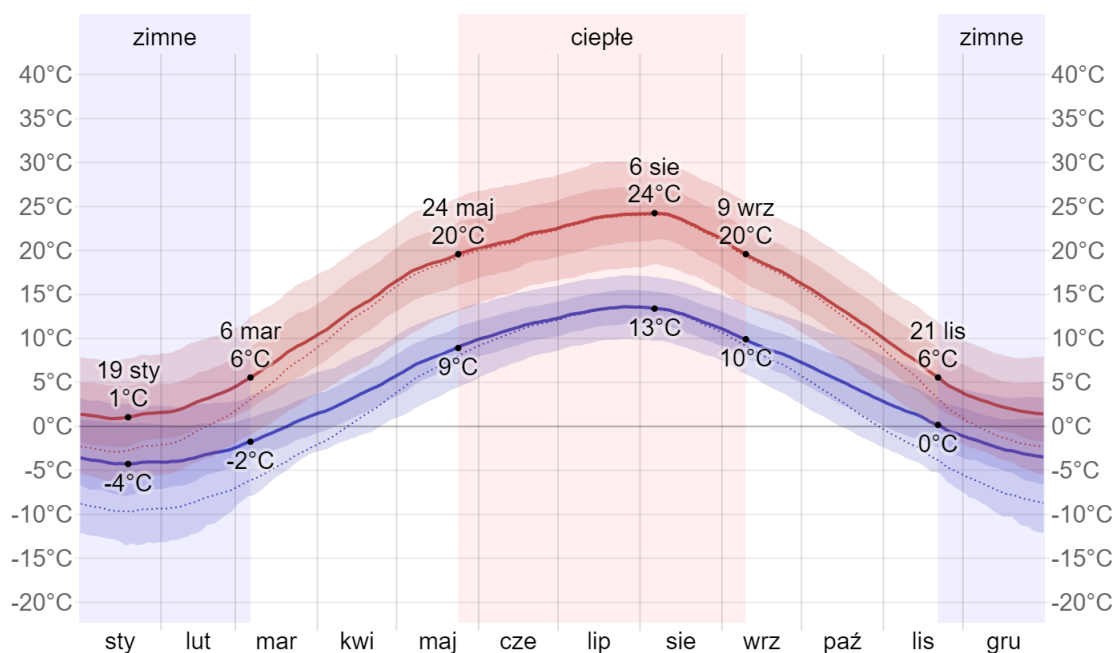
3) Klimat:

Płaskowyż Rybnicki znajduje się w małopolskim regionie klimatycznym.

Tereny te należą do najcieplejszej strefy Polski. Dominuje tutaj klimat oceaniczny, ścierający się z wpływami kontynentalnymi, co sprawia, że region cechuje się dużą zmiennością i aktywnością atmosferyczną. Nad teren Płaskowyżu, poprzez Bramę Morawską, napływają ciepłe i raczej suche masy powietrza z południowej części Europy.

Klimat w Rybniku (Źródło: © WeatherSpark.com)

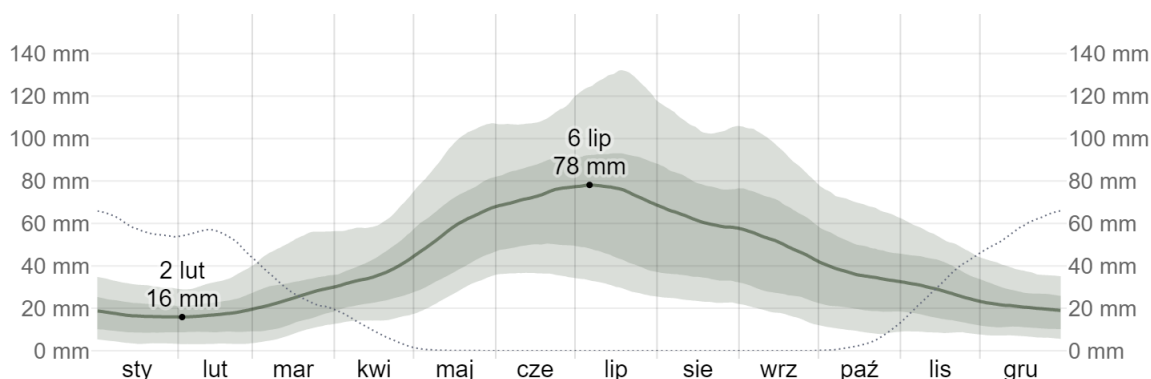

Średnia temperatura maksymalna i minimalna w Rybniku

Średnia dobowa temperatura maksymalna (linia czerwona) i minimalna (linia niebieska) z przedziałami od 25 do 75 i od 10 do 90 percentyla. Cienkie przerywane linie oznaczają odpowiednie średnie temperatury odczuwalne.

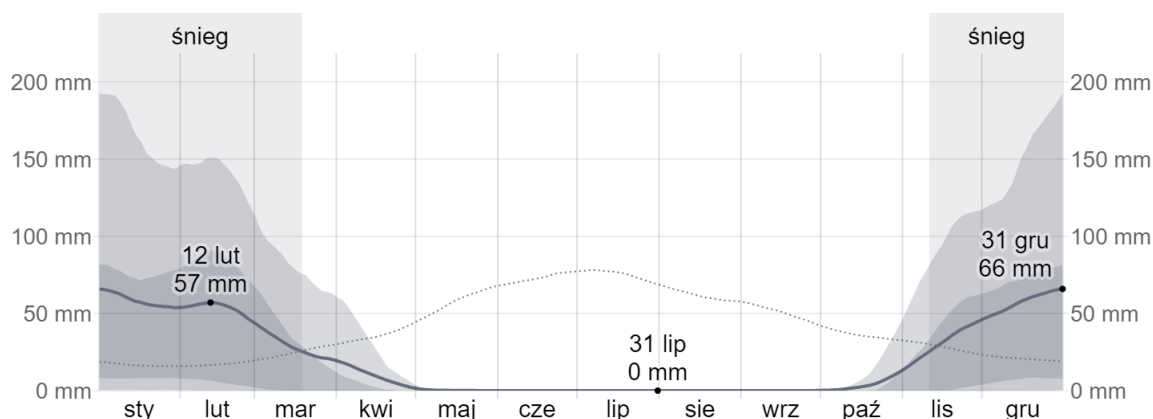
(Źródło: © WeatherSpark.com)

Średnia	sty	lut	mar	kwi	maj	cze	lip	sie	wrz	paź	lis	gru
Maks.	1°C	3°C	8°C	14°C	19°C	21°C	24°C	23°C	19°C	13°C	7°C	2°C
Temperatura	-2°C	-0°C	4°C	9°C	14°C	17°C	19°C	18°C	14°C	9°C	4°C	-0°C
Min.	-4°C	-3°C	-0°C	4°C	8°C	11°C	13°C	13°C	9°C	5°C	1°C	-3°C

Średni miesięczny opad deszczu w Rybniku (Źródło: © WeatherSpark.com)

Średni opad deszczu (linia ciągła) skumulowany w ruchomym okresie 31 dni z wybranym dniem stanowiącym środek tego okresu, z przedziałami od 25 do 75 i od 10 do 90 percentyla. Cienka przerywana linia oznacza odpowiedni średni opad śniegu.

Średni miesięczny opad śniegu w Rybniku (Źródło: © WeatherSpark.com)

Średni opad śniegu (linia ciągła) skumulowany w ruchomym okresie 31 dni z wybranym dniem stanowiącym środek tego okresu, z przedziałami od 25 do 75 i od 10 do 90 percentyla. Cienka przerywana linia oznacza odpowiedni średni opad deszczu.

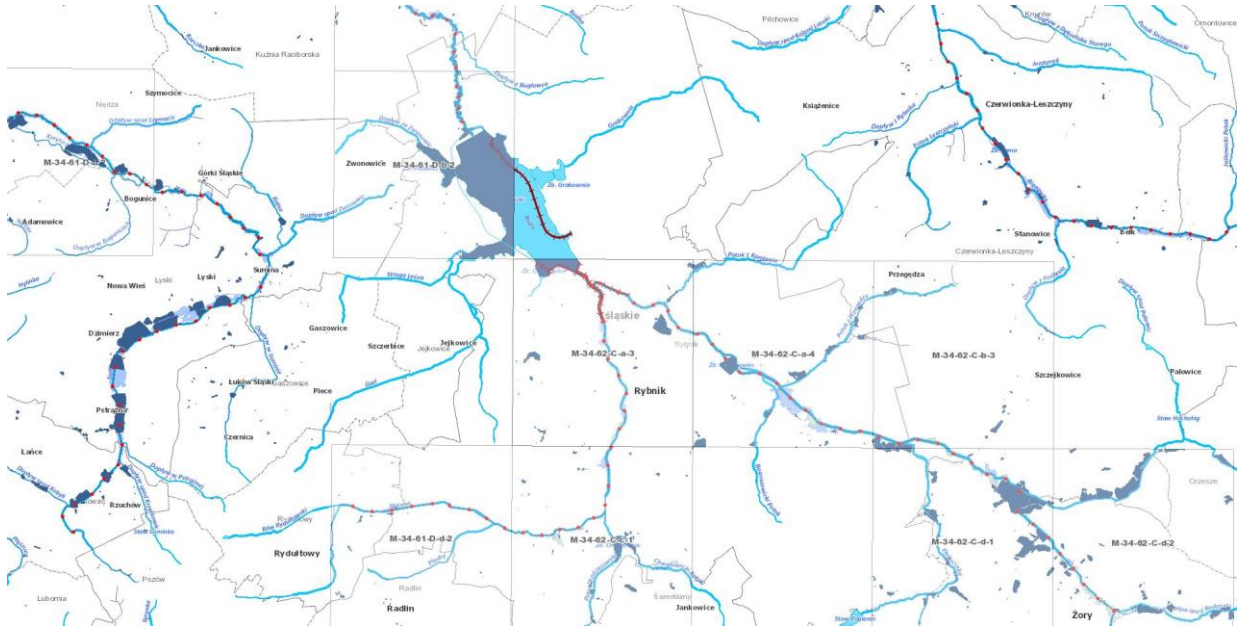
Z powodu sąsiedztwa Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego oraz istnienia Zalewu Rybnickiego powstała tu tzw. miejska wyspa ciepła, co wprowadza zakłócenia w przestrzennym rozkładzie temperatur.

Na ukształtowanie klimatu w tym rejonie mają niestety wpływ także zanieczyszczenia emitowane przez zakłady przemysłowe Górnego Śląska i pobliskiego Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego.

4) Formy ochrony przyrody:

- a) Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich: 5962.0 ha;
- b) Użytek ekologiczny Kencierz: 101.0 ha;
- c) Użytek ekologiczny Meandry rzeki Rudy: 37.0 ha;
- d) Użytek ekologiczny Okrzeszyniec: 15.0 ha.

5. Zestawienie rzek, ważniejszych potoków, cieków i zbiorników wodnych na obszarze Miasta Rybnika.

Sieć rzeczna na terenie Miasta Rybnika (Mapy zagrożenia powodziowego ISOK)

1) Rzeki:

a) Ruda (prawy dopływ Odry) – dł. rzeki: 54396,2 m

Główna rzeka Rybnickiego Okręgu Przemysłowego. Wypływa na wschód od Żor, w okolicy Baranowic, na wysokości 275 m. n.p.m. Przepływa przez Płaskowyż Rybnicki oraz Kotlinę Raciborską. Wpada do Odry na zachód od miejscowości Turze. W grudniu 1971 roku na rzece został oddany do użytku Zalew Rybnicki, zwany także „Morzem Rybnickim”. Wody rzeki zostały spiętrzone zaporą w Stodołach. Zbiornik wykorzystywany jest do celów technologicznych (elektrownia), rekreacyjnych, ale pełni także istotną rolę retencyjną w systemie ochrony przeciwpowodziowej.

b) Nacyna (lewy dopływ Rudy) – dł. rzeki: 23941,82 m

Płynie przez centrum Rybnika, jest największym lewobrzeżnym dopływem Rudy. Wypływa w okolicy Rydułtów. Pierwotnie wpadała do Rudy w okolicy Orzepowic. Dziś wody Nacyny są poprowadzone podziemnym kolektorem, z ujściem do Rudy poniżej korony zapory w Stodołach.

2) Potoki i cieki:

a) Potok z Przegędzy – prawy dopływ Rudy, długość potoku: 6192,97 m;

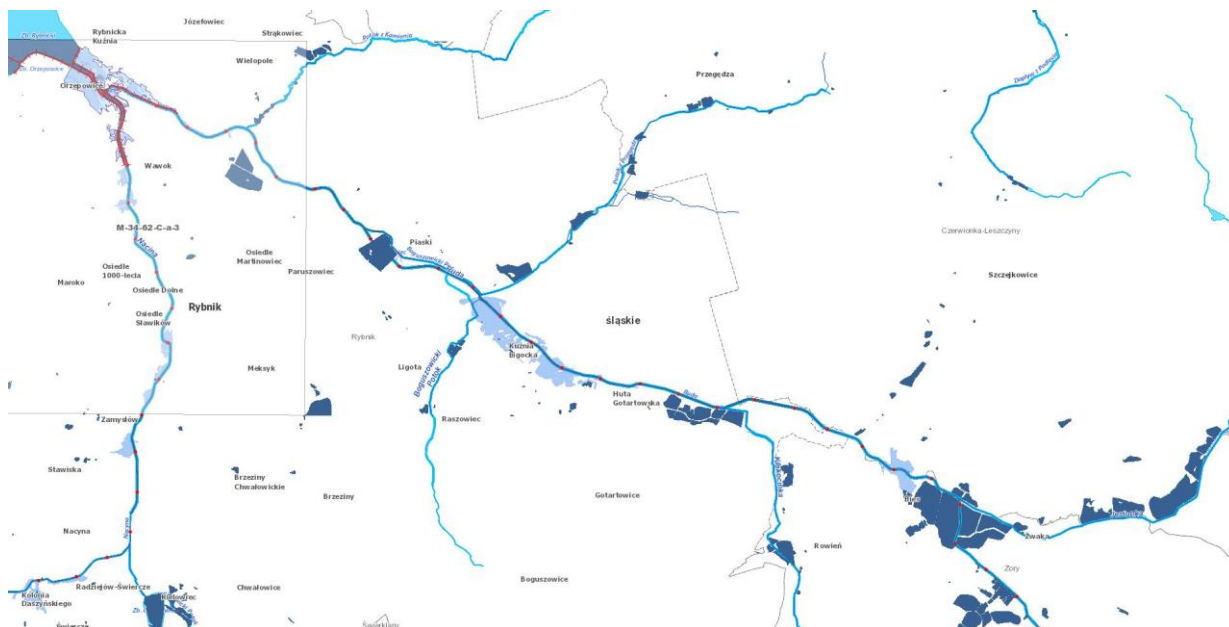
b) Potok Boguszowicki – prawy dopływ Rudy, długość potoku: 5845,07 m;

c) Potok z Kamienia – prawy dopływ Rudy, długość potoku: 8174,01 m;

d) Ciek Grabownia – prawy dopływ Rudy, długość ciek: 7500,44 m;

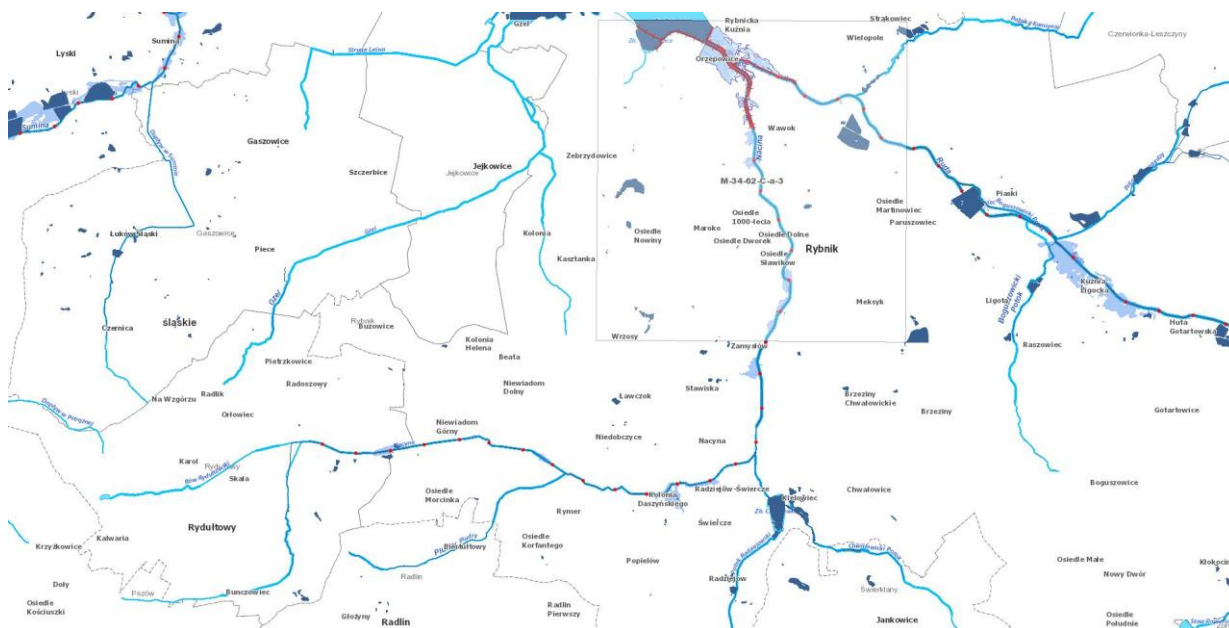
e) Ciek Dopływ z Bugłowca – prawy dopływ Rudy, długość ciek: 4967,33 m;

- f) Ciek Kłokocinka – lewy dopływ Rudy, długość ciek: 10725,32 m;
- g) Ciek Dopływ ze zb. Orzepowice – lewy dopływ Rudy, długość ciek: 1045,85 m;
- h) Ciek Gzel – lewy dopływ Rudy, długość ciek: 9908,96 m;
- i) Ciek Struga Leśna – lewy dopływ Rudy, długość ciek: 4694,88 m;
- j) Ciek Dopływ ze Zwonowic – lewy dopływ Rudy, długość ciek: 3849,35 m;

Sieć rzeczna rzeki Ruda z dopływami (Mapy zagrożenia powodziowego ISOK)

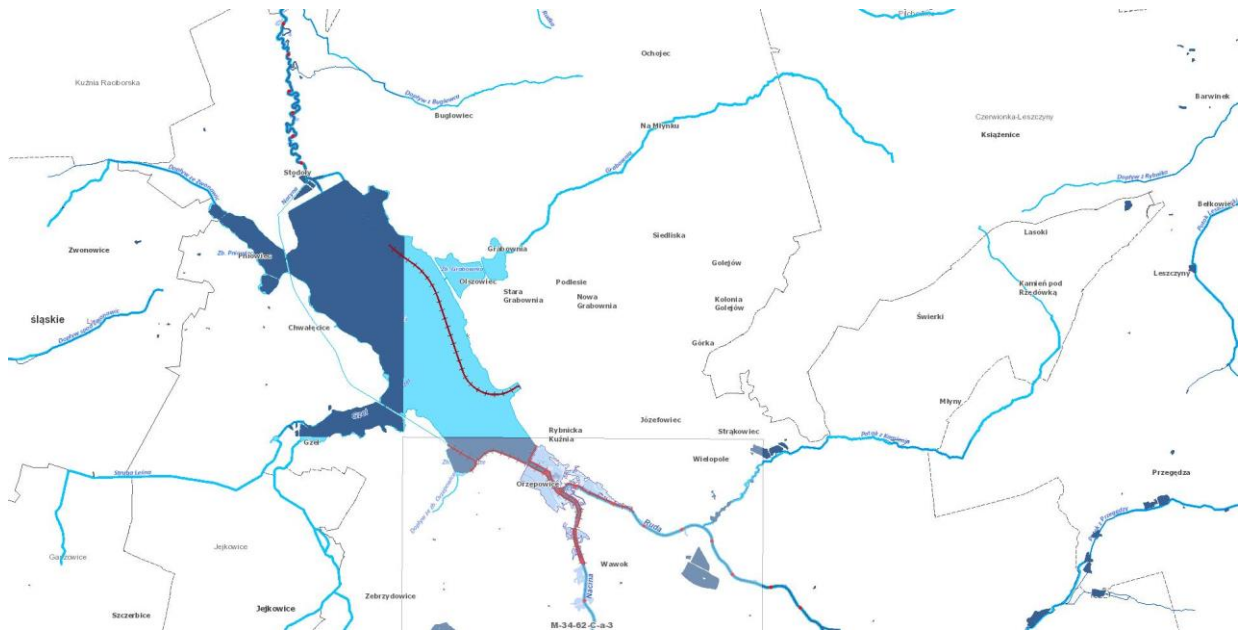
- k) Ciek Pludry – prawy dopływ Nacyny, długość ciek: 3835,24 m;
- l) Potok Radziejowski – prawy dopływ Nacyny, długość potoku: 5679,47 m;
- m) Potok Chwałowski – prawy dopływ Nacyny, długość potoku: 5080,92 m.

Sieć rzeczna rzeki Nacyna z dopływami (Mapy zagrożenia powodziowego ISOK)

3) Zbiorniki wodne:

- a) Zbiornik Rybnicki – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 221,3;
- b) Zbiornik Pniowiec – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 221,75;
- c) Zbiornik Gzel – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 221,75;
- d) Zbiornik Orzepowice – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 221,22;
- e) Zbiornik Grabownia – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 221,94;
- f) Zbiornik Paruszowiec – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 227,57;
- g) Zbiornik Chwałowice – zbiornik sztuczny, rzędna powierzchni zalewu: 231,32;
- h) Staw Papierok – zbiornik naturalny.

Sieć rzeczna Zbiornika Rybnickiego (Mapy zagrożenia powodziowego ISOK)

6. Charakterystyka zbiorników wodnych stanowiących zwiększone zagrożenie powodziowe.

1) Zbiornik Rybnicki (zbiornik zaporowy elektrowni):

- a) Powierzchnia:
530 ha (wg danych elektrowni z dnia 15.03.2017 r.)
przy piętrzeniu wody w przedziale rzędnych 220,00 do 221,00 m n.p.m.
- b) Przeznaczenie:
używany jako zbiornik technologiczny służący do chłodzenia bloków elektrowni, pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz rekreacyjne.
- c) Rezerwa przeciwpowodziowa:
w granicach rzędnych 221,00 do 221,30 m n.p.m. stanowi pojemność 1,38 mln m³ wody.
- d) Właściciel:
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik.

2) Zbiornik Pniowiec:

a) Powierzchnia:

46,4014 ha - Powierzchnia całkowita nieruchomości wraz z przyległym terenem.

b) Przeznaczenie:

zbiornik boczny „Zalewu Rybnickiego”, aktualnie używany do celów rekreacyjno-wypoczynkowych.

c) Poziom wody:

utrzymuje się na poziomie wód zbiornika głównego elektrowni, gdyż połączony jest z nim syfonem rurowym.

d) Właściciel:

Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji na podstawie Umowy użyczenia Nr M.6850.6.2017 z dnia 24.07.2017 roku. Wcześniej właścicielem był EDF Polska S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik).

3) Zbiornik Paruszowiec:

a) Powierzchnia:

12,4 ha - przy piętrzeniu wody maksymalnie na rzędnej 227,37 m npm .

b) Przeznaczenie:

używany jako zbiornik do poboru wody przemysłowej najpierw byłej Huty „Silesia” i KWK „Chwałowice”, a następnie po przekazaniu Miastu dla Oddziału Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A., pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego (w małym stopniu) oraz rekreacyjne.

c) Rezerwa przeciwpowodziowa:

w granicach rzędnych 226,87 do 227,37 m npm

stanowi pojemność 0,056 mln m³ (56 tys m³) wody przy całkowitej pojemności zbiornika wynoszącej 210 tys m³

d) Właściciel:

Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku (od dnia 22.11.2017 r.).

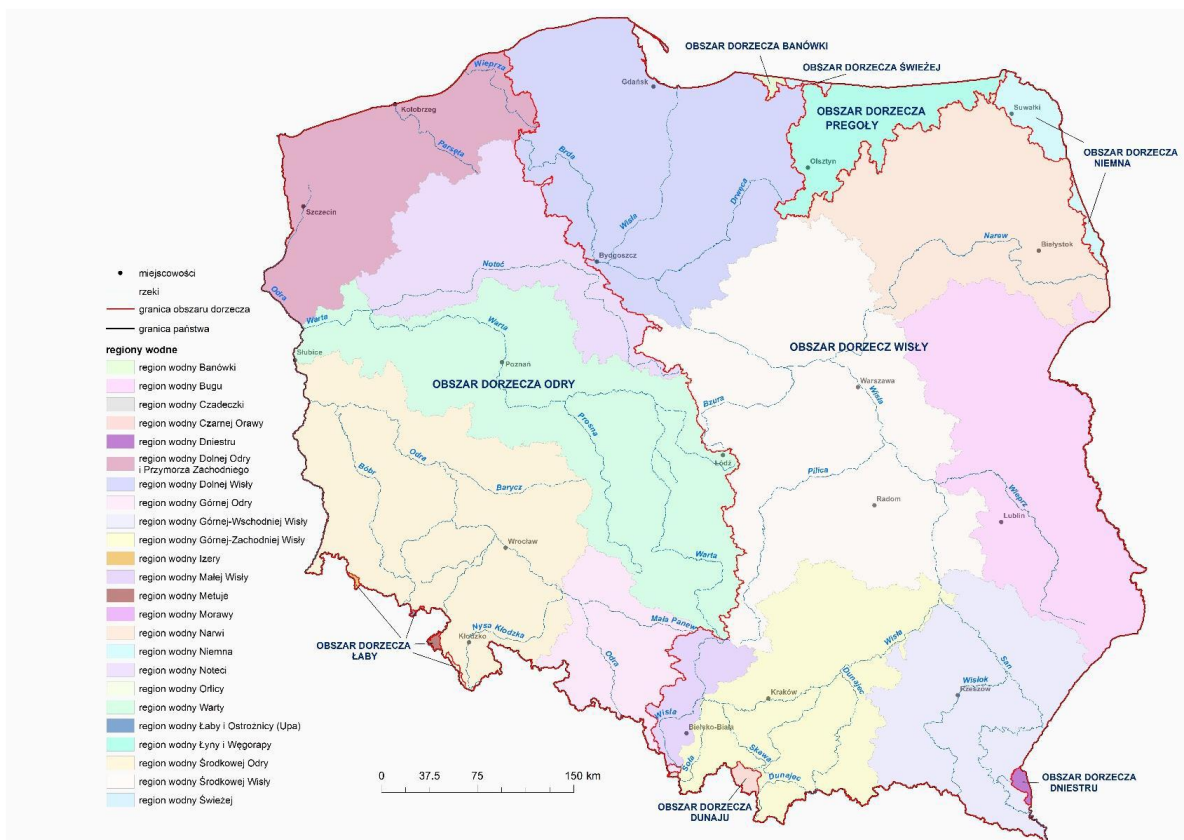
Użytkownik Polski Związek Wędkarski (PZW) Koło Nr 105 Silesia w Rybniku (dzierżawca) oraz Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. (na podstawie pozwolenia wodno-prawnego – decyzja Wojewody z 10.08.1998 r. i 21.08.2001- zmiana oraz Decyzja Prezydenta Miasta z 23.06.2016 r. dla EC PGG Sp. z o.o. na pobór wody a także pozwolenie wodno-prawne na piętrzenie wody wydane przez Starostę Rybnickiego w dniu 15.07.2016 r. dla Miasta Rybnika - decyzje zobowiązujące jednocześnie do utrzymania jazu i urządzeń związanych zbiornika w zakresie ochrony przeciwpowodziowej).

Obszar Rybnika, na którym zachodzi prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, przedstawiają mapy zagrożenia powodziowego, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do „Oceny”.

7. Podział na obszary dorzeczy i regiony wodne.

Źródło: Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego –
Opracowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich
(Nr Projektu: POIS.02.01.00-00-0014/16)

Miasto Rybnik zgodnie z podziałem na obszary dorzeczy i regiony wodne w Polsce położone jest na Obszarze Dorzecza Odry w Regionie Wodnym Górnej Odry.

Obszary dorzeczy i regiony wodne w Polsce

8. Typy powodzi.

Źródło: Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego –
Opracowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich
(Nr Projektu: POIS.02.01.00-00-0014/16)

- 1) Podstawę określania typów powodzi uwzględnianych w WORP stanowi klasyfikacja stosowana w UE, wyróżniająca powodzie ze względu na źródło (genezę), mechanizmy jej powstania i charakterystykę (cechy takie jak natężenie zjawiska).

- 2) W przeglądzie i aktualizacji WOPR analizowano wszystkie wynikające z tej klasyfikacji typy powodzi występujące w Polsce, tj.:
 - a) Powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania;
 - b) Powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych;
 - c) Powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym;
 - d) Powódzie opadowe;
 - e) Powódzie od wód podziemnych;
 - f) Powódzie od strony morza;
 - g) Powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.
- 3) Powódzie opadowe (letnie):
 - a) nawalne – lokalne powódzie na potokach górskich i małych ciekach nizinnych (powierzchnia zlewni $A < 50 \text{ km}^2$) wywołane przez lokalne burze i deszcze o dużym natężeniu;
 - b) frontalne – powódzie o szerokim zasięgu na terenach górskich, podgórskich i nizinnych;
 - c) rozlewne – podobne w swej genezie do frontalnych, przyczyną ich są opady, na wydajność których ma wpływ orografia (ukształtowanie terenu); występują w rejonach górskich.
- 4) Powódź błyskawiczna (ang. *flash flood*) – jest szczególnym przypadkiem powodzi opadowej (nawalnej), o lokalnym zasięgu, bardzo szybkim przebiegu i krótkim czasie trwania (zwykle mniej niż 6 godzin) wywołana opadami deszczu o dużej wydajności, często o charakterze burzowym; może zdarzyć się w każdym miejscu, najczęściej w obszarach górskich; sprzyjające warunki do ich wystąpienia występują również na obszarach miejskich (ang. *urban flood*); może być również wywołana awarią urządzeń hydrotechnicznych.
- 5) Powódź roztopowa – spowodowana gwałtownym topnieniem pokrywy śnieżnej.
- 6) Powódzie zimowe:
 - a) zatorowe – powstające podczas spływu lodów, w wyniku spiętrzenia się kry, najczęściej w przewężeniach koryt, zakrętach rzeki, przekrojach mostowych;
 - b) śryżowe – wywołane szybkim i obfitym tworzeniem się śryżu i lodu dennego, który zatyka przekrój poprzeczny rzeki i powoduje spiętrzenie zwierciadła wody.
- 7) Powódź sztormowa – spowodowana wiatrami sztormowymi, wiejącymi na wybrzeżach morskich w kierunku brzegów; wiatry te utrudniają odpływ rzek uchodzących do morza, powodując spiętrzenie stanów w korytach rzek i na zalewach przybrzeżnych, jak również wdzieranie się wód morskich w ujściu rzek.

9. Powodzie historyczne, opadowe.

Źródło: Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego –
Opracowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich
(Nr Projektu: POIS.02.01.00-00-0014/16)

- 1) Wstępna ocena ryzyka powodziowego w zakresie powodzi opadowych:
 - a) Opis powodzi historycznych - powodzie, które spowodowały znaczące negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.
 - b) Powodzie opadowe występują na terenie całego kraju, jednak znaczące negatywne skutki odnotowywane są przede wszystkim w większych miastach. Dlatego identyfikacja powodzi historycznych została przeprowadzona na podstawie danych o interwencjach straży pożarnej, które dla okresu 2010-2017 posiadały jednolitą strukturę, dla 39 miast o liczbie ludności powyżej 100 000. Są to następujące miasta: Białystok, Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Elbląg, Gdańsk, Gdynia, Gliwice, Gorzów Wielkopolski, Kalisz, Katowice, Kielce, Koszalin, Kraków, Legnica, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Płock, Poznań, Radom, Ruda Śląska, [Rybnik](#), Rzeszów, Sosnowiec, Szczecin, Tarnów, Toruń, Tychy, Wałbrzych, Warszawa, Włocławek, Wrocław, Zabrze, Zielona Góra.
- 2) Jedną z cech charakteryzujących powodzie opadowe jest ich znaczne rozproszenie na obszarze miasta. Jest to efekt zróżnicowania:
 - a) ukształtowania terenu – występują:
 - obszary depresyjne, z których woda nie jest w stanie odpłynąć sama; w praktyce są to czasami dość duże fragmenty miasta, ale najczęściej problemy stwarzają setki obniżen terenu wynikających ze specyfiki budowli – do typowych należą przejazdy pod mostami, elementy skrzyżowań itd.;
 - obszary o małym nachyleniu, z których woda odpływa na tyle powoli, że jej objętość może stwarzać zagrożenie zalaniem; są to tereny, z których wolno spływająca woda może okresowo zagrażać mieszkańcom i użytkownikom tych terenów;
 - obszary znajdujące się na załamaniu spadków terenu (np. wysoka skarpa, wypłaszczenie) – to dość częste sytuacje tam, gdzie część miasta jest znacznie wyżej niż pozostałe (np. Gdańsk, Elbląg); gwałtowny spływ wody po stokach trafiając na obszar płaski powoduje okresowe spiętrzenie się wody na tym terenie;
 - b) Stopnia uszczelnienia powierzchni – uszczelnienie terenu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na gromadzenie się wody podczas gwałtownych opadów deszczu, powoduje, że wody opadowe nie infiltrują w głąb; obserwuje się coraz intensywniejszą zabudowę terenów podmiejskich, tendencję do pokrywania miast szczelnymi, nie przepuszczającymi materiałami takimi jak beton czy asfalt;

c) Rozbudowy infrastruktury podziemnej (podziemne przejścia, garaże, tunele, piwnice itp.) – obiekty infrastruktury podziemnej są szczególnie podatne na zalanie podczas opadów burzowych, jednocześnie w dużych miastach obserwuje się rozwój tego typu infrastruktury.

3) Dodatkowo są inne czynniki, o charakterze lokalnym. Należą do nich: historyczny układ sieci cieków wodnych, zdiagnozowany układ wadliwie działającej kanalizacji deszczowej (np. woda wypływająca z przepełnionej kanalizacji czy okresowe niedrożności studzienek kanalizacji deszczowej). Przeprowadzone analizy pokazały, że takich obszarów (np. obszarów depresyjnych) w miastach mogą być tysiące i nie wszędzie spowoduje to wystąpienie powodzi.

Ponadto powodzie opadowe są w większości zdarzeniami małoobszarowymi.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że znacząca większość interwencji dotyczy zdarzeń, które obejmują obszar najwyżej kilkuset metrów kwadratowych: od 28% do 87% interwencji dotyczy obszaru do 100 m², a od 72% do 97% interwencji dotyczy obszarów do 300 m².

Często są to również obszary, na którym zdarzenia powodziowe mają charakter chwilowy – spowodowany na przykład pracami budowlanymi. Decyduje o tym również zróżnicowanie pola opadu w zależności od epizodu.

4) Zestawienie powodzi historycznych rzecznych o mechanizmie naturalnego wezbrania

Rok powodzi	Cieki, na których wystąpiła powódź
Region wodny Górnej Odry	
1970	Bobrówka, Olza,
1985	Odra,
1997	Bobrówka, Krzanówka, Mała Panew, Nysa Kłodzka, Odra, Olza, Puńcówka, Ruda, Stobrawa, Stradunia, Wołczyński Strumień,
2001	Piotrówka,
2002	Odra,
2005	Bobrówka, Olza, Pielgrzymówka, Piotrówka,
2006	Piotrówka,
2009	Piotrówka,
2010	Bobrówka, Bytomka, Cedron, Chrzastawa, Dopływ z Wielkiej Kolonii, Drama, Jemielnica, K II, Kalembianka, Kłodnica, Mała Panew, Nacyna, Odra, Olza, Oziąbel, Piotrówka, Piotrówka, Pielgrzymówka, Prószkowski Potok, Puńcówka, Rdzawka, Rów Rydułtowski, Ruda, Sarkandrowiec, Stradunia, Sucha, Swornica, Szerzyna, Szotkówka, Wołczyński Strumień, Wrona,
2011	Piotrówka, Puńcówka,
2012	Kłodnica, Ostropka, Piotrówka, Sośnicki Potok,

10. Stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika.

1) Wprowadzenie:

- a) Zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią, ze względu na swą złożoność, jest zadaniem wyjątkowo skomplikowanym. Wymaga gruntownej wiedzy z zakresu hydrologii, meteorologii, prognozowania, ochrony przyrody, gospodarki przestrzennej, finansów, czy zarządzania, ponadto także umiejętności praktycznego wykorzystania tej wiedzy w oparciu o nabyte doświadczenia. Podmioty administracji publicznej, zarówno samorządowej jak i rządowej są odpowiedzialne za zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej. U podstaw wszystkich działań podejmowanych przez poszczególne szczeble administracji w celu ochrony ludzi i mienia przed niszczycielską siłą wody, leży konieczność identyfikacji poziomu zagrożenia dla poszczególnych terenów. Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- b) Zagrożenie powodziowe jest jednym z zagrożeń jakie uwzględnia w swojej działalności Miasto Rybnik wraz z funkcjonującymi służbami ratowniczo-porządkowymi. Skala tego zagrożenia jest proporcjonalna do istniejącej sieci hydrograficznej, a także zależy od stanów pogody. Sieć hydrograficzną Miasta stanowi rzeka Ruda, która jest prawobrzeżnym dopływem górnej Odry wraz z dopływami, w tym największym – rzeką Nacyna;
- c) Na terenie Miasta występują dwa ważne ze względu na zagrożenie powodziowe sztuczne akwenty tj.: Zbiornik Rybnicki (Zalew Rybnicki) oraz Zbiornik wodny Paruszowiec.
Powstały w 1973 roku Zalew wraz z zatokami bocznymi (Grabownia, Orzepowice, Gzel, Pniowiec) zajmuje łącznie przy normalnym eksploatacyjnym poziomie piętrzenia (rzędna 220,00- 221,00 m n.p.m.) wód powierzchnię ok. 555 ha tj. 5,55 km². Warunki technologiczne i stopień zanieczyszczenia rzek wymusiły skanalizowanie rzeki Nacyna na długości Zalewu i połączenia jej odpływu z korytem rzeki Ruda poniżej zapory czołowej Zalewu Rybnickiego. Drugi co do znaczenia Zbiornik wodny Paruszowiec powstał (jako staw) w latach międzywojennych wskutek przegrodzenia koryta rzeki Ruda na 32,5 km jazem o konstrukcji drewnianej. Jaz ten został przebudowany w latach 1967-68 jako konstrukcja żelbetonowa. Jednakże wieloletnia akumulacja denną osadów oraz skutki powodzi z lipca 1997 roku, spowodowały konieczność pilnej renowacji zbiornika, co też uczyniło miasto w 1998 r. w ramach odbudowy zniszczeń popowodziowych. Zbiornik aktualnie zajmuje powierzchnię 12,4 ha przy dopuszczalnym poziomie piętrzenia (rzędna 227,37 m n.p.m.);
- d) Powódź 100-lecia (historyczna) jaka wystąpiła także na terenie miasta w lipcu 1997 roku oraz wezbrania wód, w tym z maja i czerwca 2010 roku, a także analizy wezbrań wód powierzchniowych wskazują, że zagrożenie powodziowe jest wprost proporcjonalne do intensywności opadów deszczu w ciągu 2-3 kolejnych dni, a odwrotnie proporcjonalne do drożności koryt cieków wodnych i poziomu retencji

utrzymywanego w zbiornikach wodnych. Doświadczenia zagrożenia powodziowego z przełomu maja i czerwca 2010 oraz ostatnie z czerwca 2013 (rejon ul. Partyzantów i sąsiadującego boiska sportowego) dowodzą także znaczenia utrzymania sprawnej i konserwowanej kanalizacji deszczowej. Również dość intensywne opady deszczu w październiku 2020 r. spowodowały przekroczenie stanów ostrzegawczych na kontrolowanych odcinkach rzek i urządzeń wodnych oraz lokalne podtopienia przy ul. Skalnej i ul. Korczaka. Dotyczy to szczególnie rowów przy drogach z drożnymi przepustami oraz odpowiedniego odprowadzenia wód deszczowych z obszarów dużych parkingów i hipermarketów. Istotnym jest również konieczność likwidacji „dzikich” kładek nad rzekami i potokami powodujących niebezpieczne piętrzenie wody w czasie wezbrań;

- e) Zagrożenie powodziowe (katastrofalne) także możliwe jest w przypadku istotnego przerwania ciągłości konstrukcji zapory czołowej Zalewu Rybnickiego – w odniesieniu do rejonów położonych poniżej tej zapory (część dzielnicy Rybnik-Stodoły). Dotyczy to głównie mieszkańców ulic: Stalowej, Ks. Szramka, Jaworowej, Cisowej oraz Szerokiej.

Podobne zagrożenie możliwe jest w przypadku zniszczenia jazu Zbiornika Wodnego Paruszowiec przy maksymalnym piętrzeniu wody. Dotyczy to odpowiednio obiektów położonych bliżej koryta rzeki Ruda i najbliższych cieków wodnych, w szczególności mieszkańców ulic: Nadbrzeżnej, Cichej, Wielopolskiej, Strzeleckiej i Stawowej (w pobliżu rzeki). Zagrożenie powodziowe typu opadowego oraz od intensywnie topniejącego śniegu może stwarzać niebezpieczeństwo także mieszkańcom części położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, stawów i cieków ulic: Partyzantów, Rybackiej, Daszyńskiego, Śląskiej, Skalnej, Wierzbowej i Korczaka;

- f) Podejmowane przez Miasto działania zabezpieczające przed możliwością wystąpienia zagrożenia powodziowego wynikają z zakresu usuwania skutków powodzi z lipca 1997 r. oraz maja i czerwca 2010 r. a także z realizacji ustaleń zapisanych w protokołach z corocznych przeglądów i kontroli urządzeń hydrotechnicznych, rzek i cieków występujących na terenie miasta oraz doraźnych kontroli zewnętrznych (np. Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016).

Ponadto 14 grudnia 2022 roku Elektrownia zorganizowała coroczny, komisyjny przegląd techniczny zapory czołowej Zalewu Rybnickiego, z którego powstał protokół uwzględniający wykonywane zadania bieżące oraz planowane do realizacji.

Zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu Miasta służy także dobra współpraca w tym zakresie z następującymi podmiotami, służbami i instytucjami:

- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik (Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni);
- Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A.;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku;
- Straż Miejska;

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Nadzór Wodny Rybnik - administrator rzek Ruda i Nacyna);
- Rybnickie Służby Komunalne;
- Zarząd Zieleni Miejskiej.

2) Osłona hydrometeorologiczna i zabezpieczenie przeciwpowodziowe:

a) Posterunki wodowskazowe:

Osłonę hydrometeorologiczną Miasta Rybnika stanowią utrzymywane posterunki wodowskazowe, oraz system współdziałania w czasie występowania zagrożenia powodziowego. Na terenie Miasta występują trzy posterunki wodowskazowe na rzekach (charakterystyka w tabeli) oraz dwa posterunki wodowskazowe usytuowane bezpośrednio przy zaporach czołowych Zalewu Rybnickiego i Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”. Posterunek z odczytem elektronicznym na rzece Ruda przy ul. Sygnały w dzielnicy Gotartowice utrzymuje i monitoruje Biuro Prognoz Hydrologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego we Wrocławiu. Natomiast posterunek z odczytem elektronicznym przy rzece Ruda obok ul. Nadbrzeżnej utrzymuje i pobiera pomiary PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik - Wydział Utrzymania Zbiornika;

Charakterystyka posterunków wodowskazowych na terenie Miasta Rybnika

Lp.	Lokalizacja - adres	Rzeka	km	Rzędna zera wodowskazu [m n.p.m.]	Rok założenia	Stany wód [m n.p.m.]		Uwagi dot. użytkownika i monitoringu
						ostrzegawczy	alarmowy	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Lewa skarpa rzeki Ruda na wysokości bramy RSP w Rybniku – Gotartowicach, ul. Sygnały	Ruda	37,0	228,00	2001	290,50	330,50	Monitoruje: 1) IMGW 2) doraźnie Straż Miejska 3) odczyt elektroniczny w PCZK

2	Lewy brzeg rzeki Ruda na skraju lasu przy ul. Nadbrzeżnej	Ruda	33,0	221,50	1971	140,00	160,00	Monitoruje: Wydział Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik
3	Prawy brzeg rzeki Nacyna przy mostku w ciągu ul. Wierzbowej	Nacyna	2,2	220,67	1973	120,00	160,00	Doraźnie monitoruje Straż Miejska

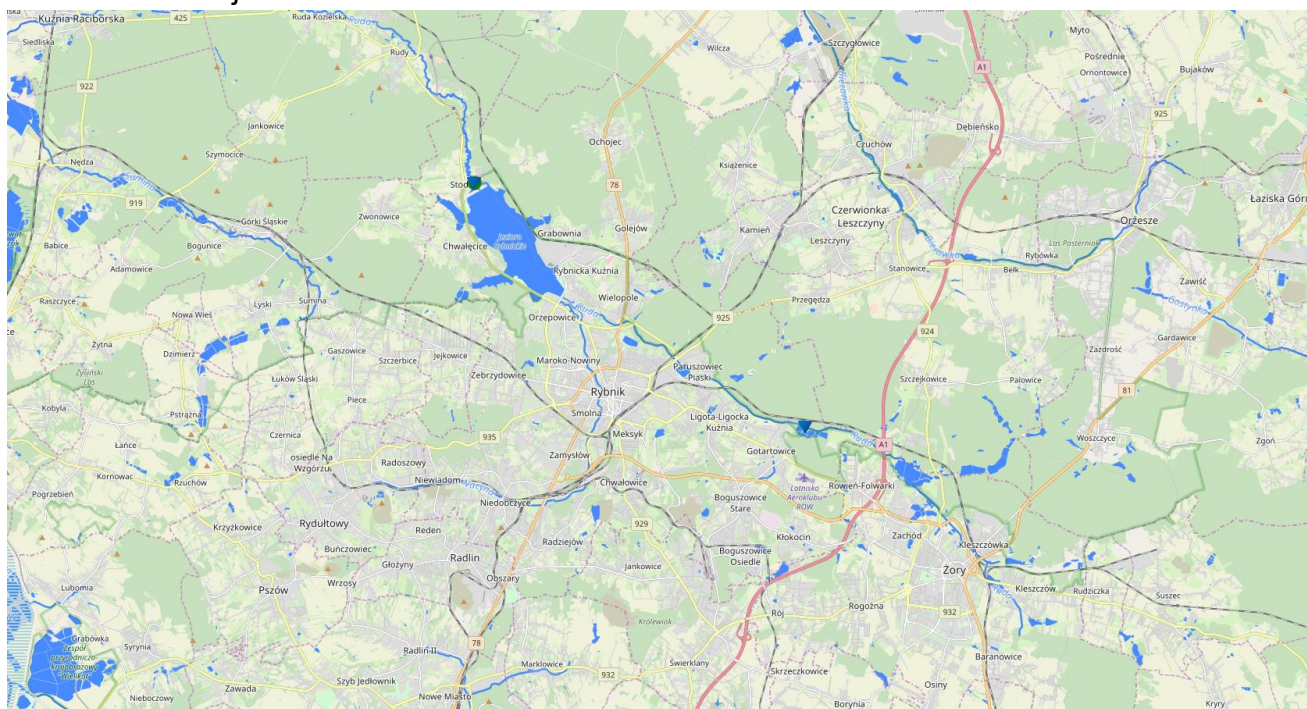
Źródło:

Dane własne Urzędu Miasta w Rybniku oraz Wydziału Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni.

Uwaga:

IMGW zapowiada aktualizację progów stanów wód (ostrzegawczy i alarmowy).

Lokalizacja wodowskazów IMGW

b) Zabezpieczenie przeciwpowodziowe:

Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Miasta stanowią wały przeciwpowodziowe i planowane do akcji przeciwpowodziowej tereny zalewowe tzw. poldery. Wały przeciwpowodziowe występują jedynie na odcinku tzw. „cofki” tj. wzdłuż obu brzegów rzeki Ruda na odcinku: most w ciągu ul. Gliwickiej do wlotu rzeki do Zalewu Rybnickiego i pozostają w zakresie utrzymania powodziowego PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik. Tereny zalewowe występują w dolinie rzeki Ruda na odcinku od ulicy Nadbrzeżnej do stawów rybnych i basenu „Ruda” przy ul. Gliwickiej, obszar tzw. „Kencerza” (na pograniczu Rybnika i Żor, który miał pierwotnie tworzyć drugi ochronny dla elektrowni zbiornik w Gortatowicach - Rowniu, a którego budowa została zaniechana). Ponadto przewiduje się, że terenami zalewowymi dodatkowo będą mniejsze, niezagospodarowane tereny, położone w obniżeniach po obu stronach rzek Ruda, Nacyna i większych cieków wodnych, w tym tereny leśne;

c) Systemy współdziałania i wymiany informacji:

Systemy współdziałania w okresie zagrożenia powodziowego wynikają z organizacji właściwych służb i zadań określonych prawnie, a także z realizacji tych zadań na terenie Miasta. Miasto Rybnik w zakresie zwalczania zagrożeń powodziowych ściśle współpracuje z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku, głównego ustawowo realizatora ratownictwa powodziowego na terenie działania. Służy temu organizacja wspólnego Stanowiska Kierowania przy KM PSP (w tym Powiatowe Stanowisko Kierowania KM PSP i Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego), w ramach realizacji na terenie Miasta przepisów o straży pożarnej, systemu wczesnego ostrzegania, a także zarządzania kryzysowego. Informacje i ostrzeżenia otrzymywane ze szczebla wojewódzkiego (WCZK, WSK PSP i IMiGW) są dalej przekazywane ustalonym odbiorcom na terenie Miasta Rybnika i powiatu rybnickiego, celem podjęcia planowanych działań zabezpieczających. Jednocześnie podejmuje się monitorowanie stanów wód poprzez przekaz pomiarów notowanych elektronicznie w posterunkach wodowskazowych oraz z odczytu okresowego dokonywanego z pomocą Straży Miejskiej, KM PSP na posterunkach przy ul. Wierzbowej, Nadbrzeżnej oraz jazie Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”, a także w innych ustalonych doraźnie miejscach. Stan monitorowanych w czasie zagrożenia powodziowego wód jest przedmiotem oceny sytuacji przez zbierający się doraźnie Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego, który następnie wypracowuje decyzje w zakresie współdziałania. Decyzje te są dalej przekazywane do wykonawców, nadzorowane, weryfikowane i rozliczane.

MZZK nadzoruje zagrożenie powodziowe od wystąpienia aż do ustąpienia i usunięcia ewentualnych skutków zagrożenia. W czasie realnego, w ocenie Zespołu, zagrożenia powodziowego, Prezydent Miasta (lub Wojewoda) ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy oraz zarządza ewakuację zagrożonych mieszkańców. W ramach bezpośredniego ostrzegania zagrożonych powodzią mieszkańców Miasta przewiduje się także ogłaszanie komunikatów

ostrzegawczych przez lokalne środki masowego przekazu, elektroniczne syreny alarmowe (z możliwością emisji głosu) zlokalizowane na danym obszarze oraz urządzenia nagłaśniające zamontowane na pojazdach samochodowych służb;

3) Działania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego:

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta podejmowane są stałe i okresowe działania służące przeciwdziałaniu potencjalnemu zagrożeniu. Obejmują one zarówno działania planistyczne, organizacyjne, inwestycyjne jak i logistyczne.

a) Działania planistyczne:

Zadania związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym zostały zapisane w Planie Zarządzania Kryzysowego Miasta – Załącznik Funkcjonalny nt. Ewakuacji I i II stopnia oraz Załącznik Funkcjonalny zawierający Plan operacyjny ochrony przed powodzią Miasta Rybnika. Obszary zagrożenia powodziowego zostały naniesione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rybnika zgodnie z MZP oraz MRP opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Mapy zagrożenia powodziowego dla Miasta Rybnika przedstawia załącznik do niniejszej „Oceny”;

b) Działania organizacyjne:

Miasto co roku, cyklicznie organizuje we współdziałaniu z KM PSP, zarządami zagrożonych dzielnic miasta i administratorami urządzeń wodnych, rzek i cieków, przegląd w okresie wiosennym (ostatni 26 maja 2022 r.).

W 2020 roku z powodu wprowadzanych obostrzeń związanych z pandemią COVID-19, nie przeprowadzano komisyjnych przeglądów. Wykonywane były doraźne i niezbędne przeglądy branżowe. Wspomniane wcześniej przeglądy wiosenne nie obejmują zbiornika wodnego elektrowni. Natomiast corocznie przedstawiciele miasta są zapraszani do udziału w organizowanym przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik przeglądzie zapory czołowej i urządzeń związanych ze zbiornikiem (ostatni 14.12.2022 r.). Poza przeglądami cyklicznymi organizowane są w razie potrzeby przeglądy doraźne. W roku 2022 miały miejsce dwa takie przeglądy. W dniu 22.08.2022 r. w związku z utrzymywaniem się intensywnych i długotrwałych opadów deszczu oraz w dniu 07.09.2022 r. po zdarzeniu dotyczącym podtopienia przystani kajakowo-rowerowej „Aktywni” przy ul. Ks. Emila Szramka 11 w dzielnicy Stodoły. Ustalenia zapisane w protokołach z tych przeglądów są przekazywane ich uczestnikom oraz wykonawcom i docelowo rozliczane.

W ramach przeprowadzanych przeglądów zwraca się dodatkowo uwagę na otoczenie oraz porządek w rejonach działania komisji, co pomaga w szybkim przywracaniu ładu i usuwaniu usterek w kontrolowanych miejscach. Natomiast uwagi i propozycje zgłaszane przez członków komisji w zakresie organizacyjnym są niezwłocznie konsultowane i w przypadku zasadności wprowadzane w życie. Tą drogą uwzględniono m.in. propozycje Inspektora Budowlanego, dzięki czemu

zabezpieczono stały nadzór budowlany w zakresie konserwacji jazu z przyległym murem oporowym z jednoczesnym dokonywaniem aktualizacji w prowadzonej dokumentacji eksploatacyjnej Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”. Powiększono bazę Systemu Wczesnego Ostrzegania miasta obsługiwanego przez PCZK w Rybniku o podmioty organizujące spływy kajakowe na rzece Ruda, celem przekazywania ostrzeżeń meteorologicznych oraz informacji o stanie wód monitorowanych na posterunkach wodowskazowych rzeki.

Potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego uwzględniane są także przy organizacji systemów ostrzegania i alarmowania a także popularyzacji niezbędnej wiedzy mieszkańców w zakresie zagrożenia powodziowego i sposobów postępowania - broszury, plakaty, tablice informacyjne, strona internetowa Urzędu Miasta w zakresie szeroko pojętej powszechnej samoobrony. Do celów zwalczania zagrożeń powodziowych wykorzystywane są przede wszystkim siły KM PSP, OSP, RSK, ZZM, WOPR - Oddziału w Rybniku. Zorganizowany na terenie Miasta system zarządzania kryzysowego zapewnia współdziałanie służb, ważniejszych inspekcji i wydziałów Urzędu Miasta w ramach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz codziennych dyżurów Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego;

c) Ważniejsze działania inwestycyjne:

Usuwanie skutków powodzi z lipca 1997 r. oraz maja i czerwca 2010 r. a także ustalenia zapisane w kolejnych protokołach z cyklicznych oraz doraźnych przeglądów rzek i urządzeń wodnych oraz protokołów Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016 r., były i są w głównej mierze podstawą przygotowania oraz realizacji inwestycji, remontów, modernizacji i konserwacji obiektów wodnych, a także technicznych na terenie miasta. Jak zapisano wyżej, skutki powodzi z lipca 1997 r. były przyczyną m.in. kompleksowej przebudowy zniszczonego Zbiornika „Paruszowiec” w 1998 roku. Natomiast w ramach ustaleń miasto wybudowało i przekazało IMiGW O/Wrocław posterunek wodowskazowy na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice. IMGW, następnie włączył ten posterunek do Systemu Monitoringu i Osłony Kraju tzw. SMOK. Dzięki temu miasto korzysta z dostępu do danych IMGW w sposób bezpośredni, gdzie pracownicy PCZK w Rybniku poprzez stronę internetową mogą w każdej chwili sprawdzić aktualny poziom wody w rzece na tym punkcie pomiarowym. Dodatkowym zabezpieczeniem dla terenu położonego wzdłuż ulicy Nadbrzeżnej stał się zmodernizowany w 2011 r. system kanalizacji w tym rejonie. Poprawieniu ochrony przeciwpowodziowej Miasta służą także przebudowane (na wniosek komisji) mosty i kładki ostatnio przy ul. Nadbrzeżnej, Za Torem oraz most w ciągu bocznej ulicy Sygnały w rejonie stawów rybnych w dzielnicy Gotartowice. Także zgodnie z ustaleniami poprzedni administratorzy rzek (istniejący do końca 2017 roku) oraz aktualni, przeprowadzali remonty brzegów, połączone z pogłębianiem (odmulaniem) dna, usuwaniem zatorów oraz bieżącym utrzymaniem administrowanego obszaru. W sytuacjach wymagających podjęcia niezbędnych i szybkich działań, Zespół Wsparcia Technicznego „Wód Polskich”

niezwłocznie przystępował do działania zmierzającego do likwidacji powstałego zagrożenia.

- Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. przeprowadzał remonty kapitalne jazu i muru oporowego Zbiornika Wodnego Paruszowiec. Wykonuje corocznie odmulanie i konserwację tzw. „cofki” na różnych długościach rzeki Ruda powyżej wlotu do Zbiornika. Oprócz tego przeprowadza coroczną regulację i konserwację zastawek jazu oraz ustala z miastem i realizuje zamierzenia konserwacyjne związane z bezpiecznym funkcjonowaniem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” oraz tzw. „cofki”;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik na administrowanym przez siebie odcinku rzeki Ruda tj. odcinek cofki (na wysokości „Carefour”), przeprowadziła kompleksowy remont koryta rzeki na odcinku od mostu w ciągu ul. Gliwickiej do jazu w rejonie ujścia rzeki do kanału cofki. Prace w szczególności polegały na uregulowaniu koryta rzeki i wzmocnieniu kamiennym skarp koryta. Przeprowadzała wycinkę drzew na skarpach odwodnych. Odtworzyła elementy zejścia (schodki i balustrada) do wodowskazu na rzece Ruda przy ul. Nadbrzeżnej, na którym elektrownia monitoruje poziom wody w tym rejonie.
Zakres prac realizowany przez elektrownię na obiektach Zbiornika Rybnik, to przede wszystkim: remont bieżący umocnień betonowych skarp kanału cofki zbiornika w zakresie odtworzenia uszkodzonych fragmentów dylatacji oraz wymiany uszkodzonych fragmentów płyt, remont bieżący umocnień betonowych kierownicy ziemnej oraz usunięcie mas ziemnych z koryta kanału cofki zbiornika w celu przywrócenia pierwotnego przekroju czynnego - rejon ujścia Nacyny od pompowni Nacyna, do pierwszego progu na wysokości ogródków działkowych, rejon ujścia rzeki Ruda do zbiornika elektrowni na długości cofki;
- Miasto Rybnik (Wydział Ekologii), będące administratorem melioracji szczegółowej dokonało w 2002 r. przedłużenia potoku „Młynówka”, poza obszar zabudowany przy ul. Nadbrzeżnej, wyprowadzając wody potoku do rzeki Ruda w pobliżu mostu w ciągu ul. Gliwickiej. Ta inwestycja w sposób skuteczny oddaliła zagrożenie podtopieniami mieszkańców ulicy Nadbrzeżnej i przyległych (co było zasadniczą przyczyną zalania w lipcu 1997 r.). W 2001 r. Miasto wykonało remont odcinka rz. Ruda na długości od jazu Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” do ul. Mikołowskiej (tzw. wypad), natomiast w 2003 r. dokonało remontu kanału ulgi (wzdłuż Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”), wraz z kompleksową wycinką drzew na jego skarpach w 2010 roku. W 2017 roku firma geodezyjna wykonała pomiary na Zbiorniku Wodnym „Paruszowiec” celem określenia wysokości progu przelewowego wód do kanału ulgi zgodnego z aktualnym pozwoleniem wodno-prawnym wydanym decyzją Starosty Rybnickiego Nr OŚ.6341.11.2016 z dnia 15.07.2016 roku. Zgodnie z pomiarami geodezyjnymi został wykonany stopień kamienny przelewu bocznego (kanału ulgi). Przy okazji wykonywanych prac na betonowych słupach zastawek jazu zbiornika wodnego pojawiły się tablice z zaznaczoną linią wskazującą maksymalny poziom piętrzenia wody w zbiorniku „Paruszowiec”. Ponadto miasto

regularnie zleca w miarę zabezpieczonych środków finansowych konserwację rowów melioracyjnych (melioracja polega na odwadnianiu i nawadnianiu gruntów rolnych) i rowów odwadniających np. odwodnienie dróg, a także okresowo konserwację odcinka rzeki Ruda w zakresie odpowiedzialności na odcinku – Jaz Zbiornika Wodnego Paruszowiec do mostu w ciągu ul. Mikołowskiej, oraz odmulanie na odcinku cofki od mostu kolejowego w górę rzeki Ruda do ul. Partyzantów, oraz przeprowadza koszenie skarp rzeki Nacyna na odcinku od ul. Wierzbowej do ul. Reymonta;

- Miasto Rybnik (Wydział Dróg) w 2012 r. zakończyło przebudowę kładki dla pieszych usytuowanej na rzece Ruda wzdłuż ul. Nadbrzeżnej (obok restauracji „Basztowa”) i uzyskało pozwolenie na jej użytkowanie. W 2013 r. wykonało przebudowę obiektu mostowego wzdłuż ul. Za torem. W miejscu poprzedniego mostu powstała podwyższona kładka pieszo-rowerowa. Również w 2013 r. wyremontowało obiekt mostowy w ciągu ul. Janasa nad Potokiem Niedobczyckim (Pludry), zgodnie z zawartą z KWK „Marcel” ugodą w zakresie naprawy szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego. W roku 2014, z koryta rzeki Ruda pod mostem wzdłuż ul. Sygnały (obok siedziby firmy „Sadex”) usunęło wystające fragmenty drewnianych pali (pozostałości po poprzednim moście) a brzegi koryta rzeki w bezpośrednim sąsiedztwie mostu umocniło. W 2014 r. zostały wykonane prace remontowe mostu (boczna ul. Sygnały) na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice w okolicy stawów rybnych;
- Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) zorganizowało zakup i instalację 9-iu nowoczesnych, elektronicznych syren alarmowych umożliwiających ostrzeganie i alarmowanie w rejonach zagrożenia powodziowego, oraz utrzymuje sprawność wcześniej zainstalowanej syreny silnikowej przy ulicy: Sygnały 62. [Opis i wykaz syren alarmowych stanowi załącznik nr 3 do „Oceny”](#). Dodatkowo na obiektach miejskich, budynkach jednostek OSP oraz w niektórych zakładach pracy znajdują się pozostałe elektroniczne i silnikowe syreny alarmowe;
- Zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Rybnika, od dnia 22.11.2017 roku, nowym gospodarzem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z terenami przyległymi jest Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM) w Rybniku – jednostka organizacyjna Miasta. ZZM w 2019 roku zakończył remont pomostu (mola) znajdującego się na wodach Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z przygotowaniem nowej drogi umożliwiającej użytkownikom dostęp do tego obiektu. Jesienią 2020 r. Zarząd Zieleni Miejskiej wykonał nowy przelew boczny w formie ścianki szczelnej Larsena oraz umocnienie skarp kanału Ulgi przy przelewie bocznym za pomocą koszy gabionowych (wypełnione kamieniem).

d) Działania logistyczne:

- Zgodnie z Zarządzeniem Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie: utworzenia miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowego dla Miasta Rybnika oraz Zarządzeń

Nr 47/2014 z dnia 31 stycznia 2014 r. i Nr 518/2015 z dnia 04 września 2015 r. Prezydenta Miasta Rybnika w sprawie zmiany lokalizacji miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowych, utworzonych na podstawie zarządzenia Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 roku, Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) utrzymuje magazyny przeciwpowodziowe, które stanowią zasadnicze zabezpieczenie potrzeb materiałowych w czasie zagrożenia powodziowego. [Aktualne wyposażenie magazynów przedstawia załącznik nr 4 do „Oceny”;](#)

- Sprzęt magazynowany do celów przeciwpowodziowych jest uzupełniany w miarę jego wydawania do akcji (głównie jak dotąd worki, folia budowlana, plandeki, taśma ostrzegająca-techniczna, czasami buty gumowe) oraz poszerzany o inne środki (np. zakupione w 2007 r. zapory p/powodziowe napełniane wodą oraz pozyskany nieodpłatnie w 2009 i 2018 r. sprzęt z magazynu przeciwpowodziowego Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych). Część tego sprzętu (w szczególności worki i folia budowlana) do szybkiego wydania, znajduje się w Punkcie Straży Miejskiej (Punkt Informacyjny – stara kancelaria) w Urzędzie Miasta Rybnika przy ul. Chrobrego 2, w budynkach jednostek OSP Golejów i OSP Orzepowice, w pomieszczeniach magazynowych przy ul. Mikołowskiej 27 oraz w zasobach Rybnickich Służb Komunalnych. Magazyny przeciwpowodziowe Miasta aktualnie znajdują się przy ul. Gliwickiej 257 w Rybniku-Golejowie (budynek OSP) oraz przy ul. Mikołowskiej 27.

Oprócz magazynów przeciwpowodziowych prowadzonych przez Urząd, na terenie Miasta znajduje się jeszcze jeden magazyn przeciwpowodziowy PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik prowadzony przez Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni;

- Dodatkowym wsparciem w prowadzeniu akcji jest możliwość wykorzystania pomp szlamowych, pił spalinowych oraz agregatów prądotwórczych przewoźnych będących na wyposażeniu jednostek OSP Miasta Rybnika, w które jednostki są systematycznie doposażane, oraz dwóch łodzi motorowych udostępnianych przez ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do łodzi Merkury oraz oddanej do użytkowania w ramach umowy użyczenia łodzi Mariusz (własność Miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji). Piasek potrzebny zwykle do napełniania worków, a także sprzęt transportowy w czasie zagrożenia powodziowego zabezpieczają Rybnickie Służby Komunalne. Ponadto w ramach świadczeń rzeczowych istnieje możliwość wykorzystania samochodów ciężarowych w zakładach pracy na terenie Miasta;
- W związku z możliwością zarządzenia ewakuacji zagrożonych w czasie powodzi (czy tylko podtopienia) mieszkańców Miasta zostały opracowane odpowiednie procedury i zabezpieczone warunki. W przypadku decyzji o ewakuacji ludności z terenów zagrożonych katastrofalnym zatopieniem w związku z realną groźbą przerwania zapór czołowych jednego z zagrożonych zbiorników – służby porządkowe Miasta będą ostrzegać i informować o podjętych decyzjach oraz

informować o organizacji całej akcji. Przewiduje się regulację doraźną ruchu w zagrożonym rejonie, uruchomienie z udziałem Wydziału Komunikacji Urzędu Miasta Rybnika o specjalnych kursów autobusów dla ewakuowanych.

Ewakuację zwierząt gospodarczych w bezpieczne miejsce (m.in. boiska piłkarskie, budynki gospodarcze RSP Wielopole lub stadnina koni w Rybniku Stodołach).

Uruchomienie miejsc przyjęcia (wytypowane internaty, hotele, szkoły, domy kultury, itp.) dla tych ewakuowanych, którzy nie będą mogli być przyjęci przez krewnych i przyjaciół w bezpiecznych miejscach. Zabezpieczenie niezbędnych struktur ewidencyjnych ewakuacji i warunków socjalno-bytowych w miejscach przyjęcia.

Podobnie w sytuacji ewakuacji doraźnej osób zagrożonych w innych rejonach Miasta będzie prowadzona akcja informacyjna, organizowany transport do uruchamianych miejsc przyjęcia, zabezpieczenie ewakuowanej ludności w miejscach przyjęcia na czas występowania zagrożenia powodziowego oraz inne konieczne w danych warunkach formy pomocy.

11. Podsumowanie i wnioski.

- 1) Z uwagi na ocieplanie klimatu i występowanie anomalii pogodowych z tym związanych nie można wykluczyć, że w Mieście Rybnik nie wystąpią zagrożenia powodziowe lub podtopienia. Zagrożenia te są zjawiskami losowymi, spowodowanymi gwałtownym topnieniem śniegu, intensywnymi opadami atmosferycznymi, wichurami. W związku z tym nie ma możliwości dokładnego określenia ich czasu, miejsca i wielkości. Rozmiary i obszary występowania zagrożeń są zmienne, natomiast skutki gospodarcze i społeczne wiążą się ze stanem zabezpieczenia zagrożonych terenów i ich mieszkańców, przede wszystkim w zakresie technicznym, wykształcenia, wyposażenia służb oraz ich sprawnego współdziałania z instytucjami i administracją, ostrzegania i alarmowania oraz wymiany informacji. Powodzi oraz podtopień nie da się całkowicie zapobiec, ale trzeba czynić starania aby minimalizować ich skutki;
- 2) Nabyte doświadczenia szczególnie podczas wystąpienia powodzi z lipca 1997 roku oraz z maja i czerwca 2010 roku, jak również budowany od tego czasu system współdziałania opierany o obowiązujące przepisy przynosi efekty w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta. Szczególnie znajduje to odbicie w regularnie organizowanych przeglądach rzek i urządzeń wodnych. Przeprowadzane w tym czasie, w terenie konsultacje stron związanych z zagrożeniem powodziowym ułatwiają wzajemne zrozumienie potrzeb i możliwości ich realizacji. Ustalane w protokołach zadania są uwzględniane w planach, a następnie realizowane (w miarę zabezpieczenia odpowiednich środków). Podobnie było także w 2016 roku, kiedy Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach, Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu w ramach uzyskanych oszczędności zorganizował i przeprowadził w listopadzie 2016 roku

remont kapitalny koryta rzeki Ruda w rejonie ulicy Partyzantów w ramach usuwania zniszczeń zapisanych w protokołach z przeglądu rzek. Utrzymanie drożności rzek i pozostałych cieków ma duże znaczenie dla bezpieczeństwa powodziowego, a systematycznie wykonywane (choćby odcinkami czy etapami) prace wydawnie zmniejszają zagrożenie powodziowe. Jednocześnie bieżące usuwanie skutków zapadania się terenu w dzielnicach południowych Miasta spowodowanych działalnością górniczą chroni przed lokalnym podtapianiem tych terenów w szczególności z powodu większego dopływu wody opadowej lub roztopowej. Także zorganizowane struktury dyspozytorskie służb wraz z zapleczem logistycznym, służą szybkiej mobilizacji właściwych sił i środków na wypadek wystąpienia zagrożenia powodziowego, co już wielokrotnie było praktycznie testowane;

- 3) Zarządzanie miejskim Zbiornikiem Wodnym Paruszowiec w okresie powodziowym ułatwiają wymagane instrukcje zaktualizowane dodatkowo, na zlecenie Miasta przez Przedsiębiorstwo Inżynierskie „Cermet-Bud” Sp. z o.o. w Krakowie w 2000 roku tj. „Instrukcja postępowania na wypadek awarii Zbiornika Wodnego Paruszowiec”, która obejmuje postępowanie w sytuacji awaryjnej lub zagrożenia katastrofą obiektów Zbiornika Wodnego Paruszowiec na rzece Rudzie a także „Instrukcja utrzymania i eksploatacji Zbiornika Wodnego Paruszowiec”. Jednocześnie dzielenie odpowiedzialności aktualnych użytkowników tego zbiornika (Elektrociepłownie i Polski Związek Wędkarski) utrudnia sprawne współdziałanie w czasie zagrożenia powodziowego w tym rejonie;
- 4) Ostatnie doświadczenia związane ze zwalczaniem wiosennego zagrożenia powodziowego w 2010 r., a także z października 2020 roku, dowodzą znaczenia modernizacji, odbudowy i utrzymania sprawności systemu odprowadzania wód deszczowych, a także wydzielenia i zapisania w planie zagospodarowania przestrzennego Miasta terenów zalewowych tzw. „polderów”. Natomiast pełne rozpoznanie systemu odprowadzenia wód na terenie Miasta pozwoli na podejmowanie regularnych działań inwestycyjnych i konserwacyjnych, które zapewnią skuteczne kontrolowanie wezbrań powodziowych;
- 5) Nowym zjawiskiem, które zaczyna występować w okresie letnim między innymi w naszym regionie jest susza. Ze zjawiskiem tym związane jest obniżanie się poziomów wód podziemnych oraz powierzchniowych, co z kolei pociąga za sobą wysuszenie zbiorników wodnych, koryt rzek i potoków. Szybkie zarastanie roślinnością wysuszonych zbiorników i koryt może doprowadzać do niebezpiecznego wylewania wód w sytuacjach nagłego ich przyboru, np. w czasie ulewnych opadów deszczu. Dodatkowo, problematyczne może stać się utrzymanie odpowiedniego, nawet minimalnego poziomu eksploatacyjnego wody na zbiorniku zaporowym Elektrowni, który zapewniałby utrzymanie cyklu produkcyjnego tego zakładu i pozwalałby na prawidłowe utrzymanie dobrego stanu technicznego zapory zbiornika i jego obwałowań. Także stały wzrost liczebności bobrów i nutrii

na ciekach wodnych Rybnika powoduje szereg doraźnych interwencji związanych często z usuwaniem przewróconych do koryt rzek drzew (powodujących lokalne piętrzenia wód) czy także usuwanie żeremi i tam wykonanych przez te zwierzęta, a także nor (grożących z kolei przeciekaniem wody). Taka sytuacja miała miejsce w jesieni 2016 roku kiedy w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK) odebrano zgłoszenia o piętrzeniu wody w Potoku Boguszowickim. W wyniku podjętej interwencji stwierdzono występowanie w korycie Potoku Boguszowickiego, w pobliżu mostu w ciągu ul. Groborza, w dzielnicy Paruszowiec-Piaski, tamy wykonanej z gałęzi o wysokości około 1,5 m, która piętrzyła wodę podtapiając sąsiednie łąki, ogródki, a nawet piwnice. W sprawie porozumiano się z ówczesnym administratorem Potoku tj. Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych, Biuro Terenowe w Raciborzu, który zaakceptował doraźne akcje miasta przy likwidacji chronionych prawem tam bobrów na administrowanych ciekach. W wyniku czego Rybnickie Służby Komunalne parę razy rozbierały wciąż odbudowywaną tamę, a poziom wody w Potoku powrócił do normy. Wprawdzie zagrożenie powodziowe ma charakter losowy i trudno mimo coraz doskonalszych środków technicznych przewidzieć dokładnie miejsce i czas rzeczywistego zagrożenia, to jednak wypracowane zasady współdziałania i regularne kontakty pozwalają szybko ograniczyć skutki wystąpienia żywiołu;

- 6) Do ważniejszych zadań, które zaplanowane są do realizacji w najbliższym czasie należą między innymi:
- a) Współpraca z Biurem Prognoz Hydrologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego we Wrocławiu w zakresie wyznaczenia stanów ostrzegawczych oraz alarmowych w rejonach rzek Ruda i Nacyna na obszarze Miasta Rybnika, zgodnie z prowadzoną od września 2022 roku korespondencją w tym zakresie;
 - b) Doposażenie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku oraz jednostek OSP Miasta Rybnika w sprzęt do zwalczania skutków nagłych zjawisk atmosferycznych oraz skutków podtopień i powodzi (np. systemy zapór przeciwpowodziowych, agregaty prądotwórcze, pilarki, pompy, najaśnice, itp);
 - c) Utworzenie miejskiego magazynu sprzętu ochrony dla ludności oraz sprzętu przeciwpowodziowego w nowej lokalizacji, tj. OSP Orzepowice przy ul. Łącznej 62.;
 - d) Bieżące doposażanie miejskiego magazynu przeciwpowodziowego w sprzęt umożliwiający prowadzenie akcji ratowniczej, między innymi worki do uszczelniania przecieków, geowłókninę, folie budowlane, osuszacze do pomieszczeń, pompy o dużej wydajności oraz inny sprzęt kwatermistrzowski niezbędny dla ewakuowanej ludności;
 - e) Rozbudowa i modernizacja systemów ostrzegania i alarmowania ludności w szczególności elektronicznych syren alarmowych;
 - f) Organizowanie szkoleń oraz ćwiczeń przez KM PSP, jednostki OSP i inne służby w zakresie współdziałania na wypadek wystąpienia zagrożenia powodziowego;

g) Organizowanie stałych i doraźnych (w razie potrzeby) zebrań Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

12. Ocena stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy proponuję dokonać pozytywnej oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika za 2022 rok.

Zatwierdzam:

Prezydent Miasta

Piotr Kuczera

Opracował:

Andrzej Potyra

Podinspektor w Wydziale

Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

Zweryfikował:

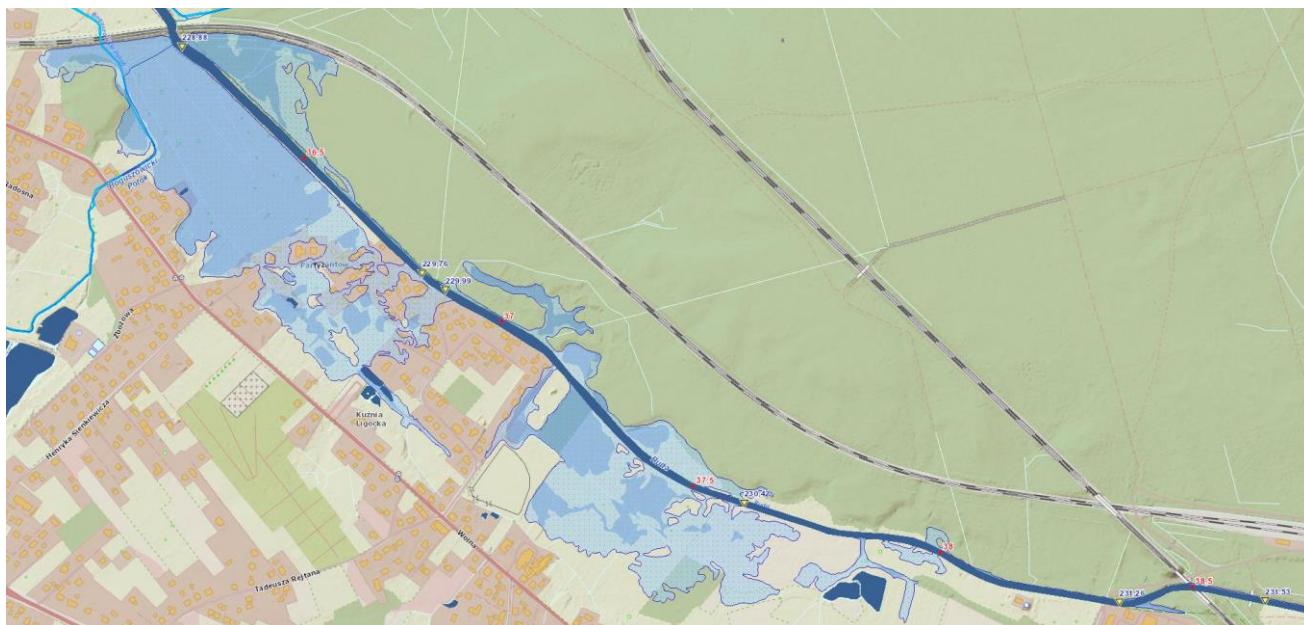
Adam Abrahamczyk

Naczelnik Wydziału

Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

Załącznik nr 1

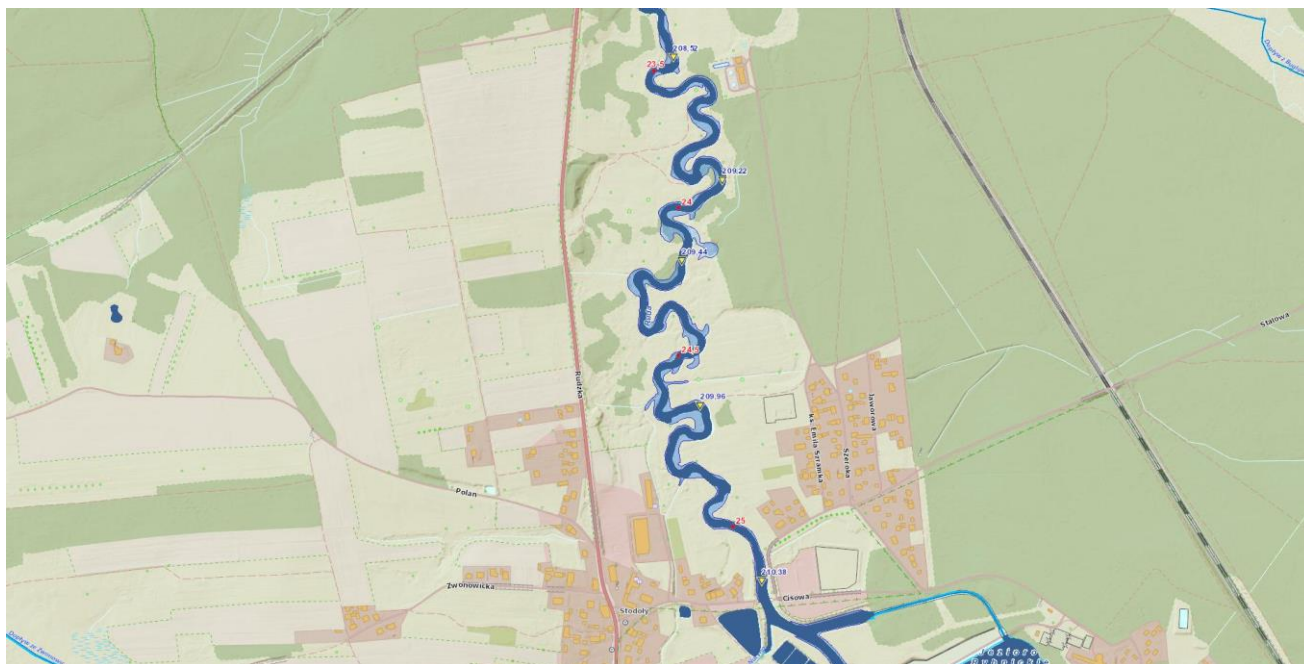
Mapy zagrożenia powodziowego dla Miasta Rybnika.
Rzeka Ruda i jej dopływy.

Zagrożenie powodziowe na obszarze dzielnicy Ligota - Ligocka Kuźnia

Zagrożenie powodziowe w rejonie ul. Nadbrzeżnej

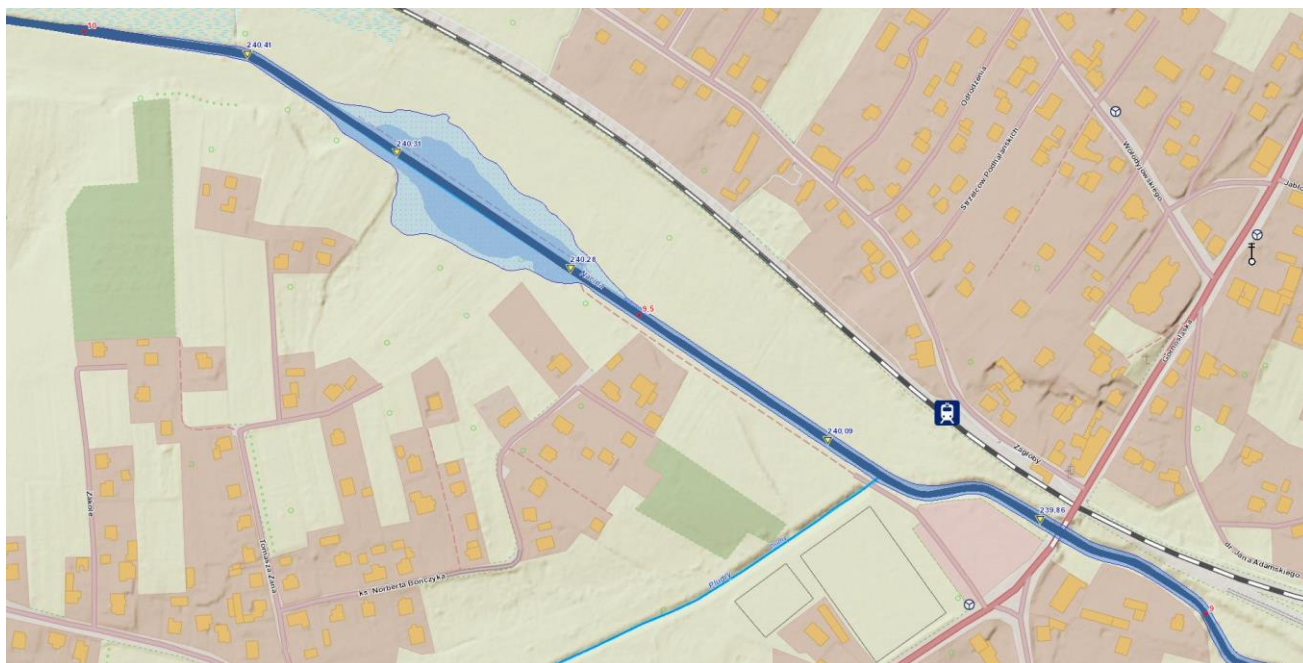

Zagrożenie powodziowe na obszarze dzielnicy Stodół

(Źródło: Mapy zagrożenia powodziowego ISOK)

Załącznik nr 2

Mapy zagrożenia powodziowego dla Miasta Rybnika.
Rzeka Nacyna i jej dopływy.

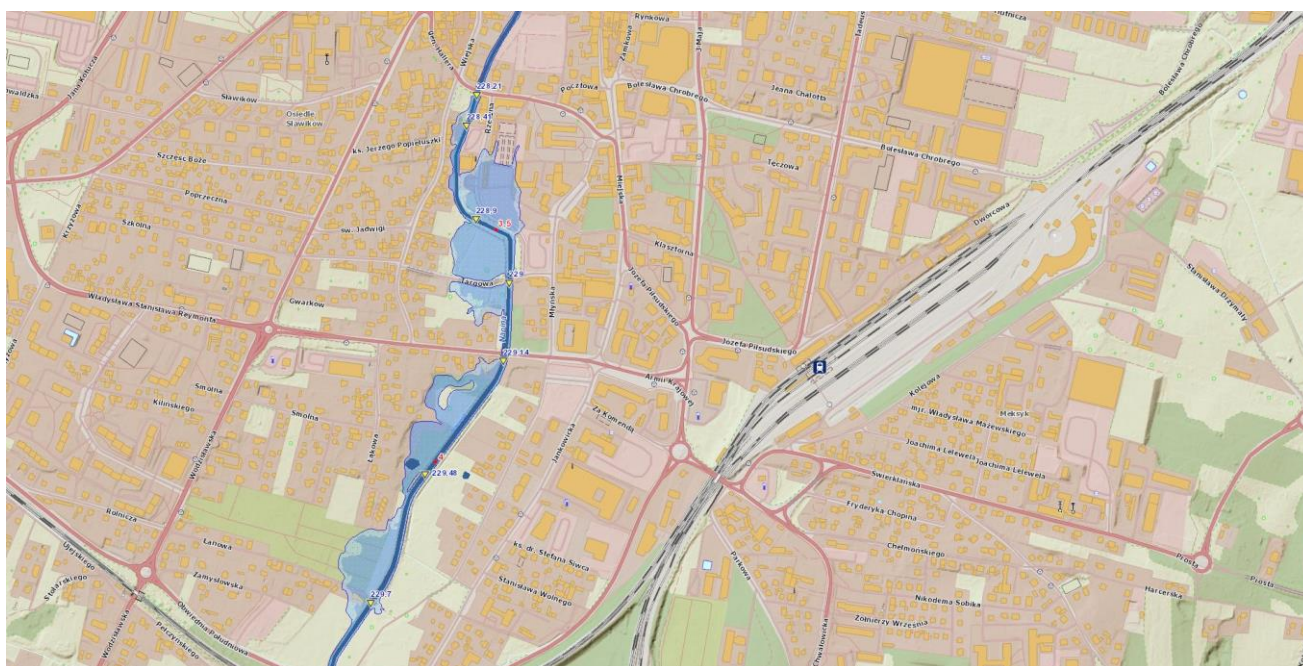
Zagrożenie powodziowe na obszarze dzielnicy Niedobczyce

Zagrożenie powodziowe w rejonie ul. Daszyńskiego

Zagrożenie powodziowe na obszarze dzielnicy Zamysłów

Zagrożenie powodziowe na obszarze dzielnicy Śródmieście

Załącznik nr 3

Syreny alarmowe zlokalizowane w rejonach terenów zalewowych.

Syreny alarmowe mechaniczne (silnikowe) i elektroniczne do ostrzegania i alarmowania ludności pracujące w radiowym systemie RSWS-2000 mogą być uruchamiane z centrali alarmowej zlokalizowanej w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego przy KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu ich instalacji. Syreny elektroniczne dodatkowo mogą emitować komunikaty głosowe nadawane w czasie rzeczywistym lub jako makra wcześniej przygotowane i wgrane w poszczególnych urządzeniach. Komunikaty głosowe można nadawać z centrali alarmowej oraz w miejscu instalacji syreny bezpośrednio z urządzenia nadawczego syreny.

Dodatkowo syreny alarmowe jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych pracujące w systemie DSP-50 sterowane drogą radiową z centrali alarmowej w KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu instalacji, mogą być wykorzystywane do emitowania sygnałów alarmowych, akustycznych stosowanych w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności.

Wszystkie syreny alarmowe, zgrupowane w systemach radiowych, mogą być włączone z poziomu miejskiego lub wojewódzkiego - indywidualnie (wybiórczo) lub grupowo, bądź zbiorczo wszystkie, w zależności od zaistniałej sytuacji.

Ważną rolę w ostrzeganiu ludności zamieszkałej na terenach zalewowych zbiornika wodnego elektrowni spełniają syreny alarmowe tego podmiotu gospodarczego. Wszystkie syreny są mechaniczne (silnikowe) i mogą być uruchomione indywidualnie lub zbiorowo z wewnętrznego scentralizowanego urządzenia włączającego elektrowni. Jedna z tych syren znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zapory czołowej zbiornika wodnego.

Systemy ostrzegania i alarmowania Miasta Rybnika są stale rozbudowywane a urządzenia w nich pracujące są modernizowane i bieżąco przeglądane i konserwowane.

1. Lokalizacja poszczególnych syren alarmowych

1) Syreny systemu RSWS-2000 (8 urządzeń)

- a) Fabryka Urządzeń Sygnalizacyjnych i Teletechnicznych „Sygnały” S.A.
ul. Sygnały 62
Syrena mechaniczna
- b) Szkoła Podstawowa Nr 20
ul. Ziółowa 3
Syrena elektroniczna
- c) Przychodnia NZOZ „PRO VITA”
ul. Mikołowska 94
Syrena elektroniczna

- e) Szkoła Podstawowa Nr 3
ul. Wolna 17
Syrena elektroniczna
- e) Zespół Szkół Nr 5
ul. Rymera 24
Syrena elektroniczna
- f) Szkoła Podstawowa Nr 5
ul. Różańskiego 14A
Syrena elektroniczna
- g) Zespół Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego
ul. Łączna 12A
Syrena elektroniczna dwusystemowa (dodatkowo dubler dla syreny OSP Orzepowice)
- h) Przedszkole Nr 37
ul. Św. Maksymiliana 26
Syrena elektroniczna

2) Syreny systemu DSP-50 (2 urządzenia)

- a) OSP Orzepowice
ul. Łączna 62
Syrena elektroniczna dodatkowo dublowana z syreną elektroniczną z obiektu Zespołu Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego
- b) OSP Stodoły
ul. Zwonowicka 5
Syrena elektroniczna

W związku z potrzebą powiadamiania ludności zamieszkałej poniżej zapory zbiornika wodnego o zagrożeniu powodziowym, ustawienie syreny zorientowane jest na te obszary.

3) Syreny zakładowe (7 urządzeń)

- a) PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik
ul. Podmiejska
Syreny mechaniczne, w tym jedna w sąsiedztwie zapory czołowej zbiornika wodnego elektrowni.

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta w Rybniku.

Załącznik nr 4

Wykaz sprzętu w magazynach przeciwpowodziowych Urzędu Miasta Rybnika oraz innych jednostek i podmiotów.

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
1	Worki na piasek	szt.	27349	3000 szt. - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2 10708 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10000 szt. - magazyn w OSP Golejów 1000 szt. - punkt strażnika miejskiego ul. Bolesława Chrobrego 2 2400 szt. - RSK 241 szt. - KM PSP
2	Płótno jutowe szerokości 1,35 m (1 bela)	mb	160	magazyn ul. Mikołowska 27
3	Siatka rapitza	rolka	3	magazyn ul. Mikołowska 27
4	Folia budowlana oraz folie czarne ochronne o wym. 4,0 m x 25,0 m	m ²	1600	1000 m ² - magazyn ul. Mikołowska 27 100 m ² - punkt strażnika miejskiego ul. Bolesława Chrobrego 2 300 m ² - magazyn w OSP Golejów 200 m ² - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2
5	Folia cienka	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
6	Zapory p/powodziowe wys. 0,7m, dł. 10,0m, przekrój 0,75m	szt.	3	magazyn ul. Mikołowska 27
7	Geowłóknina o wym. 42,0 m x 3,27 m	m ²	130,8	RSK
8	Plandeki (różne wymiary)	szt.	66	wym. 15x16 m - 4 szt. magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2 wym. 10x12 m - 2 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 15x16 m - 20 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 15x16 m - 5 szt. OSP Orzepowice wym. 12x18 m - 3 szt. magazyn OSP Golejów wym. 12x18 m - 7 szt. RSK wym. 10x15 m - 8 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 10x15 m - 5 szt. OSP Orzepowice wym. 4x5 m - 7 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 8x10 m - 5 szt. magazyn ul. Mikołowska 27
9	Taśma ostrzegawcza biało-czerwona	mb	500	magazyn ul. Mikołowska 27
10	Taśma techniczna	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
11	Sznurek do worków	szt.	14	magazyn ul. Mikołowska 27

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
12	Rękawice ochronne	par	21	magazyn ul. Mikołowska 27
13	Ocieplacze do rękawic gumowych	szt.	40	magazyn ul. Mikołowska 27
14	Peleryna foliowa	szt.	70	magazyn ul. Mikołowska 27
15	Peleryna przeciwdeszczowa	szt.	30	magazyn ul. Mikołowska 27
16	Buty gumowe	par	98	magazyn ul. Mikołowska 27
17	Buty rybackie	par	12	magazyn ul. Mikołowska 27
18	Kamizelka ratunkowa	szt.	30	magazyn ul. Mikołowska 27
19	Koło ratunkowe	szt.	4	magazyn ul. Mikołowska 27
20	Łopaty	szt.	214	165 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 49 szt. - RSK
21	Szpadel	szt.	50	40 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10 szt. - RSK
22	Oskard (Kilof)	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
23	Siekiery ciesielskie	szt.	32	magazyn ul. Mikołowska 27
24	Bosak z drążkiem	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
25	Gwoździe	kg	21	7 kg - magazyn ul. Mikołowska 27 14 kg - OSP Orzepowice
26	Latarki elektryczne	szt.	100	magazyn ul. Mikołowska 27
27	Termos	szt.	9	magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2
28	Agregat prądotwórczy (różnej mocy)	szt.	75	magazyny innych jednostek i podmiotów
29	Łódź motorowa	szt.	3 ⁽¹⁾	magazyny innych jednostek i podmiotów
30	Ponton	szt.	2	magazyny innych jednostek i podmiotów
31	Skuter wodny	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
32	Platforma ratownicza	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
33	Przyczepa Tramp-Trial	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
34	Przyczepa transportowa podłodziowa	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
35	Piła spalinowa (pilarka)	szt.	60	magazyny innych jednostek i podmiotów
36	Pompa spalinowa (do wody i szlamu)	szt.	61	magazyny innych jednostek i podmiotów
37	Osuszacz pomieszczeń (duży i mały)	szt.	10	9 szt. - magazyny innych jednostek i podmiotów 1 szt. - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta w Rybniku oraz innych jednostek i podmiotów posiadających sprzęt.

(1) W tym:

- 1 łódź motorowa Merkury udostępniana jest z ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do tej łodzi;
- 1 łódź motorowa Mariusz (własność miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji) użytkowana w ramach umowy użyczenia przez ŚWOPR Rybnik;
- 1 łódź motorowa w zasobach KM PSP Rybnik.